

Salezijanska Poročila.

Glasilo salezijanskih sotrudnikov.

* Turin - Via Cottolengo, 32 *

VSEBINA: Delujmo	113	a) Marijin mesec v svetišču Mar. Pom. v Turinu	131
Praznični oratorij	115	b) Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku	132
Nasledki dobre vzgoje	116	Milosti	132
Salezijanska delavnica	118	Češčenje presv. Jezusovega Srca:	
Odpustki salez. sotrudnikov	119	a) Češčenje v mesecu avgustu	134
Življenje don Boska (dalje)	120	b) Nove častivke in častivci	134
Iz salezijanskih misijonov:		Ljubezen in zadoščenje	134
a) Matto Grosso	124	Pogled po svetu	135
b) Ecuador	126	Slika iz Patagonije	137
Razjasnilo o pogostem sv. obhajilu bolnikov	130	Življenje Savia Dominika	159
Pobožnost do Marije, pom. kristjanov:		Nekrolog	140

DELUJMO!

« **G**E nas kdo vpraša — tako je pisal papež Pij X. — kakšna je naša volja, odgovorili bomo vedno: *Prenoviti vse v Kristusu.* » Isti pomen najdemo v besedah, katere je don Bosko podal kot navodilo svojim sinovom in vsem salezijanskim sotrudnikom: *Daj mi duše, drugo vzemi.* Zato se ni ustrašil truda, ne nasprotstva: skrbel je za mladino, trudil se je za ljudstvo in je v isto ljubezen združil otroke in odrasčene, omikane in neomikane, šole in delavnice. « Vi veste » — je rekel 1. januarja l. 1883. svojim sotrudnikom — « vi veste, čemu služi v don Boskovih rokah vaša radodarnost, vaši milodari. Služi, da pobira po cestah zapuščene otroke in jim skupno s telesnim

kruhom preskrbi dušni živež, jih pouči o sv. veri, jim preskrbi pošteno službo in stori iz njih dobre sinove, poštene državljane; služi, da preskrbi omikanim družbam koristnih udov, cerkvi krepostnih katoličanov, nebesom srečnih prebivavcev; služi, da preskrbi mladini dobrih učiteljev, krščanskemu ljudstvu gorečih duhovnikov, divjim narodom hrabrih misijonarjev; služi, da zida sveta poslopja, kjer zbira verne, jim razlaga božjo besedo, jih krepi s svetimi zakramenti in ž njimi hvali Boga ter zadosti za grozne pregrehe, s katerimi hudobneži žalijo Boga; služi, da izda tisoč in tisoč dobrih knjig, da ž njimi razširja koristne nauke, se zoperstavlja zmotam, potrdi duše v veri, kliče na pravo pot

zgubljene ovčice in jih utrdi v kreposti; služi, da poveča božje kraljestvo na zemlji, da postavi Jezusu prestol v posamnih srcih, v družinah, v mestih, med narodi, in stori, da ga spoznajo in ljubijo...» Ali ni to *prenoviti vse Kristusu*, kakor želi slavno vladajoči papež?

« Zdanji časi — razlaga Pij X. — zahtevajo delovanja in sicer takega, ki obstoji v popolnem izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi, v javnem priznavanju sv. vere, v vsevrstnih dejanjih usmiljenja... Taki zgledi tolikih krščanskih vojakov bodo ganili duše in jih privabili več, kakor jih privabijo vzvišene besede, in zgodilo se bo, da se jih bo mnogo približalo Jezusu, in ti bodo enkrat razširjatelji Njegovega spoznanja in ljubezni, ki sta pot in prava sreča. O gotovo, če bodo v vseh mestih in vaseh zvesto spolnovali božjo postavo, če bodo spoštovali svete stvari, če bodo pogosto prejemale sv. zakramente, če bodo izpolnjevali, kar spada h krščanskemu življenju, tedaj se ne bo treba dosti truditi, da se vse prenovi v Kristusu. » In to je navodilo salezijanskih sotrudnikov.

« Poslušajte! — je dne 15. julija 1886. rekel don Bosko svojim nekdanjim učencem — ravno zdaj ste rekli, da družbo salezijanskih sotrudnikov vsi spoštujejo in ljubijo. In jaz pristavim, da se bo ta družba povsod razširila. Prišel bo čas, ko bo ime *sotrudnik* isto, kot ime *kristjan*. Božja roka jo podpira in vzdržuje. Sotrudniki bodo pomagali razširiti katoliški duh. Čimbolj bodo hudobneži zalezovali sv. stolico, tembolj jo bodo povzdigovali sotrudniki; čimbolj se bo širilo brezverje, tembolj bodo sotrudniki povzdigovali bakljo svoje delavne vere... » Vdihnjene don Boskove besede so se začele uresničevati.

Srčnost tedaj, o predragi, delujmo! Sredstev ne manjka, a glavni sta dve: molitev in gmotna podpora. Kdor ne more storiti drugega, naj prosi Boga,

da podeli potrebnih milosti tistim, ki delujejo. Kdor pa lahko z gmotnimi sredstvi podpira salezijansko družbo, naj se ne oddali, naj se ne utruji! « Veliko delo — je rekel kardinal Mauri na prvem mednarodnem shodu sal. sotrudnikov v Bologni — veliko delo, o gospodje, je pred Bogom delovanje sotrudnikov. Sotrudnik je zamišljen v svoja opravila doma, lahko tudi v poštene zabave, in medtem kaj se godi? On deluje v osebi salezijancev in si služi plačilo. S salezijanci oznanjuje božjo besedo divjakom, streže gobavim, pridiguje in spoveduje; s salezijanci uči in vzgojuje na gimnazijah, v semeniščih, v sirotišnicah, v večernih šolah. Ž njimi ustanavlja praznična zabavišča in katoliške družbe, odpira obrtne šole, vodi delavnice in se trudi za blagor delavcev. S salezijanci piše dobre knjige, čisti slabe klasike, izdaja krščanske liste, ustanavlja knjižnice — deluje za *krščansko prenovitev* novih rodov. »

Tudi *Salezijanska Poročila* raznih jezikov imajo ta namen: iz tega namena si jih je omislil don Bosko.

Razširjajte jih tedaj, dragi sotrudniki in iščite novih sotrudnikov. Vsak goreč sotrudnik, katerega pridobite, je pospešitelj salezijanskih naprav. Salezijanska družba se je razširila in se razširja s pomočjo sotrudnikov.

Salezijanska Poročila so za vas, da vam poročajo o delovanju don Boskovih sinov, o delih, katera storijo z vašo pomočjo: ona so glas hvaležnosti, vez one svete ljubezni, ki nas vse pobrati v božjem imenu. In tu nam pridejo v spomin lepe besede, katere je don Bosko v svojem zadnjem pismu obrnil sotrudnikom:

« Naprave, katere sem začel z vašo pomočjo, ne potrebujejo več mojega delovanja, potrebujejo pa še vedno vas in vseh tistih, ki žele, kakor vi, da se razširi dobro po zemlji. Vam jih priporočim in zaupam. »

Praznični oratorij

MED vsemi don Boskovimi napravami prva po času in po pomenu je praznični oratorij.

Dandanes pravijo duhovnikom: « Idite med ljudstvo! » — Pejmo! najlažja pot je ta, da si naklonimo ljubezen mladine. Če vidijo starši osebo, ki se zanima za njihove otroke, jo ljubijo: ljubezen do sinov nam bo pridobila ljubezen staršev. Idimo torej med ljudstvo, in kakor želi papež, med sinove ljudstva. In to ne brez vzroka.

Delujoč med odraščenci, bomo marsikoga pripeljali na pravo pot, a grozne dušne praznote mladeniških let ne bomo mogli več napolniti. Drugači je pri otrokih: obvarovali jih bomo svetnih nevarnosti in, ako Bog dà, posvetili bomo celo njihovo življenje.

Jezus Kristus sam, svetniki in največji krščanski veleumi so nam dali vzgled. Božji Zveličar je rekel, da mu je veselje bivati med ljudmi, a še posebno veselje je našel med otroki. Njega so sledili sv. Avguštin, sv. Hieronim, sv. Gregor Vel., sv. Vincencij Fer., sv. Karel Bor., sv. Frančišek Ksav., sv. Frančišek saleški, sv. Vincencij Pavl., Bellarmin, Gerson, Olier, Fenelon, don Bosko in tisoč drugih. Sv. Frančišek sal. je rekel: „Verujte mi, da angeli otrok še posebno ljubijo tiste, ki vzgojujejo v božjem strahu njihove varovance in oživljajo v njih nežnih srcih sveto ljubezen.“ In Leibnitz piše: „Vedno sem bil prepričan, da se bo človeški rod takrat prenovil, ko se bo prenovila vzgoja.“ Krščanko vzgojevati mladino pomeni: iti do vira vsega dobrega, izrovati zlo v svojem početku in pripravljati boljše rodove.

In kako bo mogoče doseči ta plemeniti namen? S prazničnimi oratoriji.

* *

Ako so oratoriji tako koristni, zakaj salezijanci ne odprejo v Ljubljani nikakega oratorija?

Zakaj?... Kako radi bi ga, da bi se našla oseba, ki bi preskrbela prostor. Kolikrat so že izrazili željo. Poskusili so že v zavodu na Rakovniku, a kraj je preveč oddaljen, da bi dečke o grdem vremenu in zimskem času tako daleč vabili.... prepričali so se pa, da bi bil oratorij v Ljubljani jako koristen in, da bi dečkov nikdar ne manjkalo.

Marsikdo je že rekel: „Dobro bi bilo,“ a več ni storil. Sama beseda ne zadostuje, je treba delovati.

Salezijancem pa manjka sredstev, da bi takoj izpolnili vse svoje namene.

Pred nekaj meseci sem bil pri gorečem škofu, ki je že več let vodil imenitvo škofijo. Dober vladika, navdušen za salezijanske naprave, se je pritoževal, ker je ponudil salezijancem vodstvo semenišča, potem vodstvo zavoda, a dobil je vedno odgovor: nemogoče radi pomanjkanja osebja. Tedaj sem mu jaz rekel: „Prevzvišeni, lahko je umeti, da ubogi predstojniki ne morejo najti takoj oseb, katerim bi mogli izročiti semenišče in zavod, toda, če bi vi zahtevali dva ali tri salezijance za praznični oratorij, morda boste lažje uslišani. To je poglavitni namen naše družbe.... In ker se stvar rodi iz stvari, kdove, da sčasoma ne bo uslišana tudi druga vaša želja.“

— „In kaj je oratorij?“

— „Je kraj, kjer se ob nedeljah in praznikih zbira mladina. Glejte, prevzvišeni, zadostuje spodobna kapelica, tik nje obširna sobana za gledišče, potem precej prostorno dvorišče, se preskrbi nekaj iger, prostor se obkoli z zidom in oratorij je pripravljen. Nato se slovesno utvori, in v malo tednih boste videli dvorišče polno veselih otrok, ki bodo igrali, o določenem času se učili verouka, opravili krščanske dolžnosti in v svetem veselju prebili praznik.“

— „Lepa misel,“ vzklikne škof — „je prav res, da večkrat ne moremo storiti dobro, kakor bi hoteli, ker ne poznamo prave poti.“

— „Da, da, je prav tako.“

Dobri in goreči sotrudniki, zlasti dušni voditelji, tridenški zbor je določil kot sveto dolžnost, da se ob nedeljah in praznikih razlaga krščanski nauk.

— Toda ne pridejo!

— Če pridejo, pridejo neradi!

— In malo... malo!

Preskrbite prazničen oratorij, in mesto da bi razlagali krščanski nauk v cerkvi tridesetim raztresenim otrokom, ga boste razlagali v oratoriju sto, dvesto, tristo, tisoč dečkom, ki bodo poplačali vaš trud s svojo pazljivostjo.....

— A to je novost!

— Novost?.... Papež Leon XIII. je v pismu z dne 8. dec. 1902. izrekel jasno, da naj gredo duhovniki med ljudstvo, zalezovano od vseh strani, in pred vsem med sinove naroda ter naj jih z umetno ljubeznijo pripeljejo do poštenega in krepostnega življenja.

V teh besedah najdemo priporočilo prazničnih oratorijev. Ali je mogoče želeti kaj boljšega?....

Prijatelj otrok.

Nasledki dobre vzgoje.

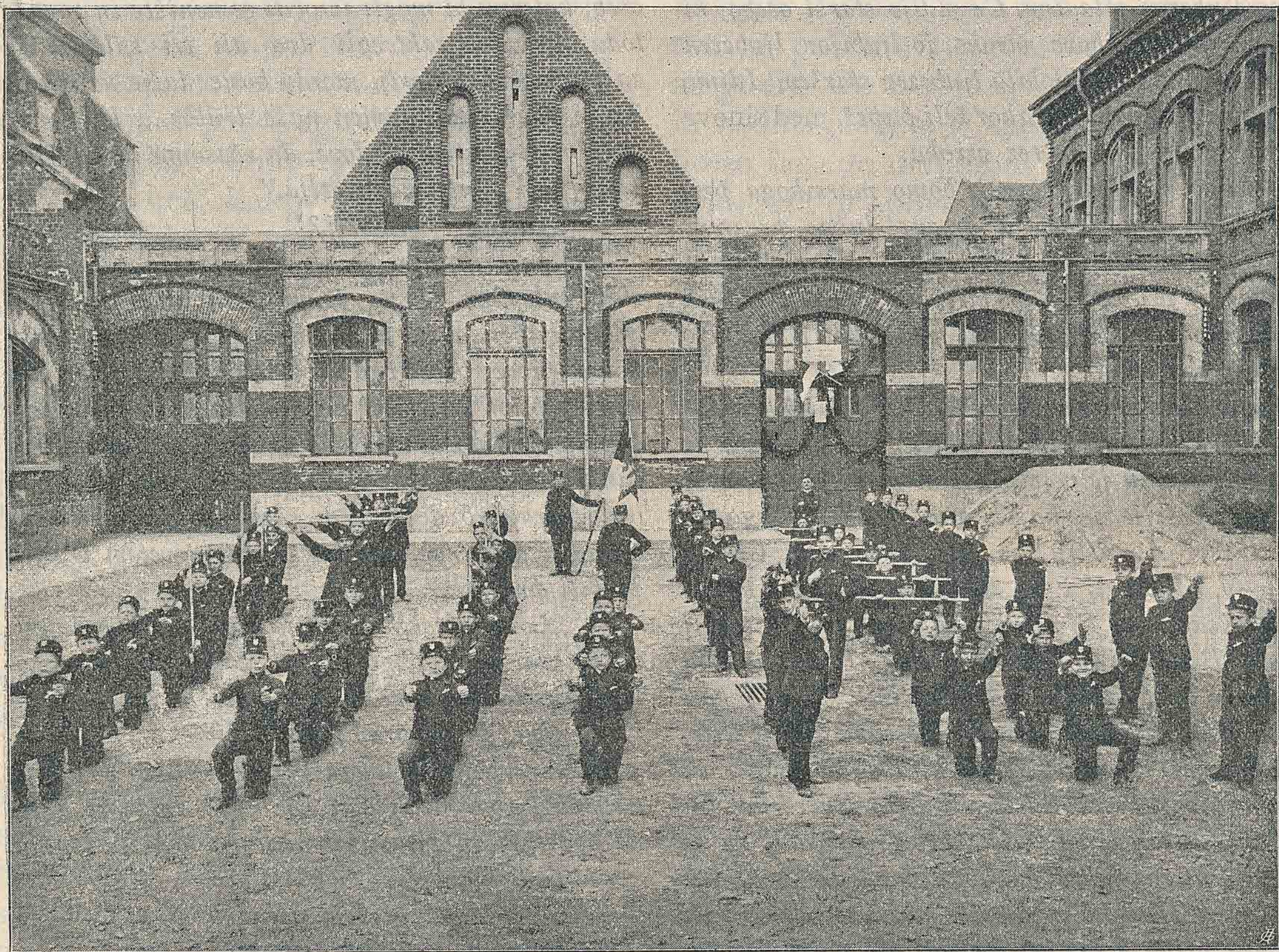
Dne 29. julija leta 1880. je bilo zbranih krog don Boska mnogo bivših gojencev. Po mnogih govorih je vstal don Bosko ter jel govoriti in priporočati vsem, zlasti duhovnikom, naj si vzamejo na srce vzgojo mla-

bi bil on vedel, popolnoma spremenil. Po brezuspešnem iskanju je vprašal enega naših, ki ga je videl vstopiti v hišo.

— » Oprostite, ali bi mi znali povedati, kje je don Boskov oratorij? »

— » Tukaj, gospod stotnik ».

— » Mogoče? Ampak tukaj je bil nekoč travnik . . . ondi bajta, ki je bila že pri koncu svojega obstanka . . . za cerkev smo imeli borno kapelico, ki se pa ni videla od zunaj ».



Oświęcim (Galicija) - Telovadno društvo Sokol v salezijanskem zavodu.

dine. Med govorom je omenil, da trud pri vzgajanju ni vedno poplačan.

« Morda se vam zdi — je pristavil — da je vaš trud pri nekaterih dečkih zastoj. Za trenutek zna res biti tako; toda to ne bo zmerom, niti pri tistih, ki se vam zde nepopoljšljivi. Ljubezen, s katero ste občevali z njimi, dobri nasveti, s katerimi ste jih napolnili, jim ostanejo vtisnjeni v spominu in v srcu; prišel bo čas, ko bodo jeli poganjati kali in prinesli sadov. »

Tu se je don Bosko ustavil ter povedal dogodek, ki se mu je prigodil pred nekaj dnevi.

« Začetkom tekočega meseca se je neki stotnik potikal pri cerkvi Marije Pomočnice in pri našem oratoriju. Z očmi je iskal prostora, ki se je, ne da

— » Večkrat sem čul, da je bilo tako, kakor sedaj vi pripovedujete: nisem pa imel sreče, da bi to videl. Zagotoviti vam morem le to, da je tukaj oratorij sv. Frančiška, ki ga vi imenujete oratorij don Boska. Ako želite morda vstopiti, vam je na razpolago . . . le blagovolite ».

» Stotnik vstopi . . . ogleduje poslopje . . . se ozira na levo, na desno in potem poln začudenja vpraša:

— » Kje stanuje don Bosko? » — in so mu pokazali.

— » Ali je mogoče z njim govoriti? »

— » Mislim da » — in prišel je k meni.

Komaj me zagleda:

— » O don Bosko, ali me še poznate? »

— » Ne spomnim se, da bi vas kdaj videl ».

— » In vendar ste me videli, govorili ste z menoj, občevali tolikrat po očetovsko . . . ali se ne spominjate gotovega V., ki vam je v letih 1847., 1848. 1849. pripravljaj toliko sitnosti in težav, katerega ste morali v kapeli tolikrat opominjati, ker ni bil miren, katerega ste morali imeti med krščanskim naukom vedno tik sebe, ker drugače je nagajal tovarišem . . . in kako nerad je hodil k spovedi . . .

k spovedi? » — Veste, kaj mi je odgovoril? Poslušajte. — « Ko sem gledal don Boska — tako on — spomnil sem se, kako nas je on navduševal k dobremu; spomnil sem se besed, ki mi jih je često pošepetal na uho, spomnil njegove želje, da bi hodili k spovedi, in ti spomini so me navdušili in prisilili, da sem se danes spovedal ».

Dragi moji sinovi — je nadaljeval don Bosko — če vojak, med toliko nevarnostmi in tolikim zabavljanjem, ki ga sliši zoper spoved in sv. cerkev,



Oświęcim (Galicija) - Telovadno društvo Sokol v salezijanskem zavodu.

— » Kajpada, da se spominjam; spominjam se tudi, kako je pozvonil zvonček za službo božjo in kako je takrat zbežal pri zadnjih vratih, da je don Bosko moral teči za njim in ga moral skoraj s silo in mnogimi prošnjami privabiti v cerkev... »

— » Jaz sem tisti . . . ».

Ko mi je razložil poglavitne točke iz svojega življenja tridesetih let, katera so pretekla od tistega časa, je pridjal: « Pozabil pa nisem nikdar don Boska, ne njegovega oratorija in, ker sem ravno prišel v Turin, sem se potrudil, da sem ga zopet prišel obiskat. Sedaj bi vas le prosil, da me spoveste ».

Zelo rad sem mu ustregel. Predno se je poslovil, sem ga vprašal: « Kaj je vzrok, da si prišel

ohrani v spominu verske resnice, katere je čul za mladih let, in prosi za spoved, zakaj bi zgubljali pogum, če pri dečkih ne vidimo takoj v začetku nikakega napredka? Sejajmo, potem pa posnemajmo kmeta, ki potrpežljivo čaka sadov. Priporočim vam nad vse, da ne pozabite krotosti in, da si z ljubeznijo pridobite srca dečkov: imejte vedno pred očmi izrek sv. Frančiška saleškega: *Več muh ulovimo z žlico medu, kot s sodom kisa* ».



Salezijanska delavnica.

Stopi v salezijanski zavod sv. Frančiška saleškega v Turin in si oglej velike delavnice, ki so slika vseh salezijanskih delavnic po svetu.

Nikdo se zate ne zmeni. Le tuintam kak deček vzdigne oči in te pogleda, potem jih hitro zopet povesi in mirno izvršuje svoje delo. Le kadar se približaš in ga kaj vprašaš, bo vstal, pustil orodje iz rok in ti spoštljivo odgovarjal na vprašanja.

V delavnicah, razun ropotanja strojev, ni slišati ničesar. Dečki so tihi, zamišljeni vsak v svoje delo.

Na visokem katedru sedi duhovnik ali klerik, prebira knjige in se uči, medtem pa pazi na red... Brez njegovega dovoljenja ne sme nikdo iti iz delavnice, nikdo govoriti....

Delo začno in skončajo z molitvijo. Predno zapuste delavnico, položi vsakdo svoje priprave na določeno mesto.

Da bodo blagi sotrudniki imeli natančen pojem o salezijanskih delavnicah, berejo naj poročilo nekega Francoza, ki je obiskal salezijanske delavnice in jih potem tako-le opisal:

« Priznam, da nisem brez predsodkov prestopil praga salezijanskega zavoda. Večkrat sem slišal, da je don Bosko svet duhovnik, zato sem mislil, da bom tu našel kak pobožen, tih samostan. Toda varal sem se: tukajšnji srečni prebivavci so skrbno obvarovani pred nevarnimi svetnimi vetrovi.

» Dobil sem za spremljevalca mladega francoskega patra, ki me je jako spretno in spoštljivo podučil.

» Takoj pri prvem vstopu v delavnico sem se prepričal, da ni tako, kakor sem mislil. Prišel sem v jako praktično in modro urejeno strokovno šolo. Tu so bile delavnice za črevljarje, krojače, mizarje, kovače, peke, rezbarje, tiskarje in knjigoveze. V Mathi sem videl celo papirno tovarno, v kateri izdelujejo papir za domače potrebe in tiskarne.

» Vse je najboljšje urejeno in pripravljeno. Povsod, kjer se potrebuje ogenj, so pripravljene plinove peči. Pekarna ima stroj za mešenje; velikanska peč pa služi tudi, da pozimi ogreva veliko svetišče.

» Pri ogledovanju tolikih in tako prostornih delavnic, se nisem mogel dovolj načuditi. Da, bil sem v pravi tovarni in skupno v pobožnem zavetišču. Moj spremljevalec se je veselo smejal, videč moje začudenje, ter mi rekel, da njih namen ni vzgojiti samo pobožnih molivcev, temveč

dobro, poštene katoličane, izvrstne in zadovoljne delavce — da se pred vsem trudijo za zveličanje duš, istočasno pa skrbje za zemski blagor svojih gojencev.

» Prosil sem spremljevalca in njegovega tovariša, ki se je nama pridružil, naj mi pojasnita, kako je mogoče doseči takih uspehov. Zvedel sem, da ondi ne delujejo z nikako silo, da pustijo veliko prostost. Akoravno nasvetuje hišni red, da se gojenci vsaj vsak mesec enkrat približajo Gospodovi mizi, vendar nikogar ne silijo. Smejo tudi zapustiti zavod, ako jim tu ne ugaja, kar se pa le redko zgodi.

» Kakor pa je težavno vzdrževati disciplino pri takih otrocih, se to tu doseže brez vsake strogosti — vse na podlagi sv. vere.

« V zavodu je približno 350 vajencev. V starosti 11ih let se začnejo učiti in dokončajo učenje s 16. ali 17. letom. Potem zapuste zavod in si drugodi poiščejo dela. S svojimi prvimi mojstri ostanejo vedno v prijateljski zvezi. Nekateri ostanejo v zavodu, dokler niso poklicani v vojake, nekateri tudi celo življenje.

» Vajenci dobivajo vsako nedeljo listek, s katerim se predstavijo hišnemu oskrbniku in tu dobijo, česar želijo, v vrednosti namreč 16 vinarjev.

» K večjemu delajo po 8 ur na dan. Poleg svojega rokodelstva se učijo tudi drugih predmetov, koristnih za življenje: verouka, risanja, knjigovodstva, francoščine, zemljepisja, fizike, petja, godbe.....

» Poleg strokovne šole so v zavodu tudi gimnazijski razredi. Te šole obiskuje 400 učencev. Mnogo teh dijakov po dovršenih študijah stopi v salezijansko družbo, drugi stopijo v škofijsko semenišče ali pa si izberejo drugih stanov.

» V zavodu živi nad 1000 ljudi. Lahko si mislimo, kakšni morajo biti dnevni stroški. Nekaj stroškov pokriva ljubezen do bližnjega, vse druge pa preskrbi pametno urejeno delo in varčno oskrbnništvo.

» Videl sem mnogo tovarn in vendar moram reči, da nikjer nisem našel takih delavcev, kakor so ti mladeniči. Delajo z živahnostjo primerno njihovi starosti in z veliko spretnostjo. Vidi se, da ljubijo delo. V kovačnici sem opazoval mladeniča, ki je s takim veseljem tolkel s kladivom, da sem obžaloval, da nisem umetnik, kajti lepše slike mladega kovača bi si ne mogel izmisliti, kakor je bil ta mladenič.

» Nadalje sem se mudil v tiskarni. Ti mladi stavci in tiskarji so res vzor vsem drugim stavcem in tiskarjem.

» In kako veselo se zabava to malo, delavno društvo med odmorom! Kako se igrajo z žoganjem in tekanjem! Dobri duhovniki so vedno med njimi in se ž njimi igrajo, da bi človek mislil,

to so njihovi bratje. Pri vsem tem pa vlada prostost in red. Zdajpazdaj se kdo oddali in gre v cerkev, da ondi opravi kratko molitev.

» Čuditi se je, kako morejo salezijanci doseči toliko vzgojevalno moč in umetnost. Lahki zelo radi poprosijo za kak dar. Tudi te navade odvajajo salezijanci svoje gojence. V salezijanski knjigarni sem nekaj nakupil. Postregli so mi trije petnajstletni dečki z veliko prijaznostjo. Podaril sem jim nekaj soldov, a na noben način niso marali sprejeti, češ da jim ni dovoljeno. Šele potem, ko je dovolil predstojnik, so hranili za nedeljsko hranilnico.



Jivaros v svečani opravi.

» Ne morem popisati, kako spoštljivo, zaupno in prijazno občujejo učitelji s svojimi gojenci. To občevanje je res očetovsko. Gojenci so ponosni na svoje vzgojitelje. Tako sem n. pr. vprašal nekega dečka, ako govori njegov predstojnik tudi francoski. Odgovoril mi je z neko ljubko ponosnostjo: — Jaz mislim, da zna govoriti vse jezike.

» Ko sem gledal to srečno, dobro vzgojeno mladino, sem si mislil: — Koliko izmed teh bi postalo hudobnih, ako ne bi bilo tega občudovanja vrednega zavoda, koliko bi jih postalo upornikov.....

» Od tega dne sem slavil don Boska in njegove naprave in želel sem, da se povsod razširijo in cveto. »

Odpustki salezijanskih sotrudnikov.

Salezijanski sotrudniki, ako opravijo spoved (1) in sv. obhajilo ter obiščejo kako cerkev ali javno kapelo, oziroma lastno kapelo, če žive v družbi, in ondi molijo po namenu sv. očeta, morejo zadobiti popoln odpustek:

Enkrat v mesecu in sicer:

1. Na dan, ki si ga sami izberejo.
2. Na dan vaje srečne smrti.
3. Kadar se udeleže salez. shoda.
4. Dne 24. v mesecu, če se udeleže službe božje zjutraj ali zvečer v salez. cerkvi ali kapeli.

Odpustki v mesecu avgustu.

Popoln odpustek: Gospodova izpremenitev (6. avgusta) — Vnebovzetje Marije Device (15. avgusta) — Sv. Rok, spoznavavec (16. avgusta) — Srce Marijino (25. avgusta).

Razun teh odpustkov postanejo deležni vseh odpustkov rimskih postaj, porcijunkule, Jeruzalema in sv. Jakoba v Komposteli vselej, kadar molijo 5 Očenašev, Češčenamarij in Čast bodi... za blagostanje krščanstva in Očenaš... Češčenamarijo... Čast bodi... po namenu sv. očeta.

Opomba.

Teh odpustkov se zamorejo udeležiti le oni, ki so vpisani med salezijanske sotrudnike in molijo vsak dan Očenaš... Češčenamarijo... Čast bodi... z vzdihom: *Sv. Frančišek Saleški, prosi za nas.*

Olajšave.

1. Bolniki ali okrevajoči salezijanski sotrudniki, ki brez težave ne morejo iti iz hiše, morejo zadobiti imenovane odpustke, ako doma molijo 5 Očenašev... Češčenamarij... Čast bodi.

2. Sotrudniki, ki žive v krajih, kjer ni salezijanske cerkve, se morejo udeležiti odpustkov, katere so rimski papeži dodelili salezijanskim cerkvam, ako obiščejo lastno župno cerkev in storijo, kar je zaukazanega.

3. Sotrudniki, ki živé v semeniščih, zavodih in drugih družbah, ako izpolnijo pogoje, lahko zadobe v svoji kapelici vse odpustke, podeljene salezijanskim sotrudnikom in salezijanskim cerkvam.

Važno razjasnilo.

Za zadobitev popolnih odpustkov sta navadno predpisani spoved in sv. obhajilo. — Kdor je imel lepo navado spovedati se vsak teden, zadostil je s to spovedjo za vse odpustke, za katere je bila v istem tednu predpisana spoved. Sv. oče Pij X. pa je z dne. 14. februarja 1906. določil, da oni, ki pristopajo vsak dan k sv. obhajilu (in tudi tedaj, če ga enkrat ali dvakrat med tednom opuste), lahko zadobijo vse popolne odpustke tudi brez tedenske spovedi.

(1) Glej „Važno razjasnilo.“

ŽIVLJENJE DON BOSKA.

XXXIV.

Cocche in oratorij Angelov varuhov —
Zaušnica — Živega hočejo zažgati —
Don Bosko miritelj — Oratorij sv. Jožefa
— Don Bosko hoče ustanoviti redovniško
družbo.

Dredmestje, v katerem je don Bosko odprl praznični oratorij *Angelov varuhov*, bilo je kraj nenravnega življenja, zla in bede. Tu so se rodile one pogubne družbe, katere že poznamo pod imenom *cocche*, družbe, ki so, pohlepne po vojski, hodile po turinskih ulicah ter se med seboj napadale in bojevale. Niti mestni čuvaji niso bili v teh krajih varni.

Don Boskovi pomočniki, videč potrebo, so se z veliko vnemo podali na delo. Prvi vodja novega oratorija je bil dr. Karpano, kateremu je nasledoval Peter Ponte.

Družbi oboroženih mladeničev ta oratorij ni bil nikakor po volji, bali so se, da bodo v njem našli nasprotstvo. Ni se tedaj čuditi, da so ga sovražili, da so ob nedeljah zahajali pred oratorij, večkrat celo v oratorij, in vznemirjali dečke.

Nekega dne se mladenič iz te družbe prikrade v oratorij in se ondi norčuje iz katehetov in dečkov. Katehet to opazi, nekaj časa posluša, kakor bi ga hotel z molkom posvariti, toda videč, da mladenič ne utihne, pristopi k njemu in mu dá gorko zaušnico. Mladenič se ni zoperstavil, oblila ga je rudečica, ki je izdala notranji nemir in je molče izšel.

Kmalu pridre v oratorij cela množica oboroženih tovarišev, ošabno koraka po dvorišču, išče kateheta, toda ta se je k sreči skril. „Ne bo nam ušel,” je slednjič rekel načelnik in s svojo armado zapustil oratorij.

Predstojniki so opazili nevarnost, zato so takoj prihodnjo nedeljo spremenili kateheta. Don Bosko je slutil, da se bodo ta dan vrnili mladeniči, zato je on sam prišel iz Valdocca, da za brani nevarnost.

Duhovnik, ki je ta dan prevzel vodstvo v oratoriju, nam je pustil sledeče poročilo: « Obhajali smo praznik sv. Alojzija. Med sv. daritvijo bil je v cerkvi velik nemir, da ni bilo slišati ne petja, ne orgel. Ko smo izšli iz cerkve, so ošabno korakali po dvorišču mladeniči, razmetavali igre, strašili dečke, nespodobno govorili in kleli. Boječ se, da bi nespodobne besede pohujšale dečke, jih

zberem krog sebe, toda hudobni mladeniči so se približali, me obkolili in mi stavili zaničljiva vprašanja. Kako naj se rešim? Da bi jih grajal, ni bilo umestno, kajti iskali so vzroka, da bi mogli začeti prepir in slednjič pretep. Poslužil sem se drugega sredstva: ker so vpraševali v piemontskem narečju, začel sem govoriti laški, kakor da bi ne razumel njihovega narečja. Ti so se nekaj časa posmehovali, potem umolknili, in medtem ko sem premišljal, kaj mi je storiti, začutim dim. Tisti, ki so stali za menoj, so položili pod talar slamo in jo zažgali. Hitro sem se umaknil in z nogo ugasnil ogenj. Bilo jih je sto in bilo je treba imeti potrpljenje. Hladnokrvno sem nadaljeval pogovor. Kar deček petih let, prijazen kot angel, pridre skozi množico in mi najprej iz enega, potem iz drugega žepa izvleče goreč papir — poslal ga je oče, ki je bil navzoč na dvorišču. — Ti me hočejo na vsak način zažgati živega — sem mislil in se priporočal Mariji.

Don Bosko je vse to opazoval. Videč nevarnost, se je približal in mi s svojo modrostjo prihitel pomagat.

— Govorili ste dosti — reče — kdo gre igrat?

— Igrat.... igrat.... so zaničljivo ponavljali mladeniči drug za drugim. — Kakšno igro?

— *Barra rotta* (1). — Razdelimo se! — Vlekli so, in don Bosko je vpil: « Jaz se skušam ».

V početku je bila igra mrtva, počasi se je oživljala; mladeniči so skušali don Boska vjeti, a ni se jim posrečilo. Igra je postala živahna: kdor ni igral, se je zabaval z gledanjem.

Zvečer so se mladeniči razšli, le štirje so ostali, katere je don Bosko povabil seboj v sobo in jim postregel z vinom. — Gledali so me — je pozneje pripovedoval don Bosko — a piti niso marali. Ko sem se vračal v Valdocco in je bilo že temno, so se ponudili, da me spremijo. Sprejel sem: potoma smo govorili, kako potrebno je, biti dober kristjan. Prišedši pred hišo, so me prijeli za roko, jo poljubili in mi rekli. — Oprostite današnji surovosti! — In so odšli. Ubogi sinovi, pokvarjeni vsled hudobije enih in nebrižnosti drugih ».

Ti nemiri pa niso ovirali delovanja v oratoriju, in sad, katerega je doprinašal ta oratorij, ni bil nič manjši, kakor v drugih oratorijih.

Srečno je nadaljeval oratorij nad 20 let, dokler markiza Julija Barolo ni preskrbela bolj obšir-

(1) Skušanje v tekanju. Ta igra je zlasti v navadi po zavodih.

nega prostora in ga podarila don Bosku. Ta oratorij je don Bosko imenoval *oratorij sv. Jožefa*.

Proti koncu l. 1849. se je don Bosku želja, katero je že dolgo gojil v svojem srcu, še bolj povečala; na vsak način je hotel, da se izpolni. — O, da bi imel 12 svojih duhovnikov, koliko dobrega bi lahko storil — je večkrat vzdihnil. — Poslal bi jih oznanjevat resnico sv. vere nele v cerkve, marveč tudi na javne trge.

Že takrat, ko je začel praznični oratorij, je poučeval nekaj dečkov. Imel je najlepšo nado, a ko so dovršili učenje, so ga zapustili. Še dvakrat je poskusil, toda njegov trud ni bil nikdar poplačan. Poskusil je, da bi združil v družbo one duhovnike, ki so mu hodili ob nedeljah pomagat, svetoval jim je, toda nasveti niso našli rodovitne zemlje.

Kako naj tedaj doseže svoj cilj? Da bi se priporočil osebam med svetom, bi ne poslušale njegovih besed, kajti beseda redovnik je v tem času zvenela sovražna med svetom. Vse se je zoperstavljalo njegovemu načrtu: vlada se je pripravljala, da jim ugrabi vsa imetja; nekaj družb je bilo že izgnanih; časopisi so črnili pred ljudstvom redovnike; celo svetni duhovniki so nasprotovali redovniškim haljam, nekateri vsled dobička, drugi iz zavisti.

In vendar je moral don Bosko zbrati kamenje, da položi temelj dušnemu poslopju, da ustanovi družbo redovnikov. To je bilo njegovo poslanstvo. Duh Gospodov mu je pokazal skrivnost v sanjah, v katerih so se zveri spremenile v jag-njeta in nekaj izmed njih celo v pastirje. Premišljeval je in zazdelo se mu je, da bo treba začeti s takimi dečki, katere so zaznamovale divje zveri — a previdel je, da mu tudi ti ne bodo ostali zvesti, ako jim takoj naznani, kaj namerava. Moral bi tedaj ravnati previdno, počasi, tako da ne bodo opazili.

Podjetje je bilo težko.

Ustanovniki drugih družb so našli med onimi, ki so prvi pristopili v njih družbo, izkušene osebe, zrele v kreposti in vedi. Bili so poklici, pri katerih ni bilo nikake težave. Svet je takrat slavil tiste, ki so se popolnoma posvetili Bogu.

Za časa don Boska je bilo drugači: on je moral ustanoviti družbo, medtem ko je bil svet temu nasproten. Iskati je moral in vzgojevati poklice. Bil je podoben vrtnarju, ki vzame nežno rastlino, jo vsadi v rodovitno zemljo, ji pridno priliva in jo skrbno varuje pred vsako nevarno sapico, dokler ne zraste in se utrdi. Med malimi dečki, ki so obiskovali praznični oratorij, je moral iskati poklicev. Te je moral najprej utrditi v nravnem življenju, potem jih učiti krščanskega nauka, laščine, latinščine..... jim preskrbeti živež, okleko knjige — vse, kar so potrebovali.

Predno pa je sprejel dečka, hotel se je prepri-

čati o njegovi stanovitnosti, zato je pripravil duhovne vaje in provabil 61 dečkov izmed tistih, ki so hodili v praznični oratorij. Medtem jih je opazoval in skušal. Izmed tolikih dečkov je izbral le tri: Jožefa Buzzetti-ja, Karla Gastini-ja in Jakoba Bellia. Te je obdržal pri sebi.

Nekega dne jih don Bosko pokliče in jim reče: — Potrebujem mladeničev, ki bi me sledili v delovanju. Ali hočete biti moji pomočniki?

— In kje vam bomo mogli pomagati?

— Učil vas bom in, kdove, da enkrat ne postanete mašniki.

— Da, da — so ponavljali vsi veselo.

— Da pa dosežete ta poklic, treba je mnogo stvari, pred vsem, da ste v mojih rokah, kakor ta robec. — Pri tem potegne iz žepa robec in ga mečka v rokah; potem pristavi: — Kakor ste me videli storiti s tem robcem, tako je treba, da jaz lahko storim z vami, namreč, hočem vas videti v vsem ubogljive.

Dečki so obljubili.

Nato je don Bosko nabil po hodnikih napise: *Vsak trenutek časa je zaklad*. — Meseca avgusta jim je odločil za učitelja laške slovnice duhovnika dr. Chiavessa, in so hodili v šolo na njegovo stanovanje. Po mesečni poskušnji je don Bosko sam začel poučevati latinski jezik.

Učenci so bili pridni. Njihovi pogovori so bili navadno o sklanjatvi samostalnikov in spregatvi glagolov. Hitro so napredovali v učenju.

XXXV.

Don Bosko misli na pravila — Pij IX. se vrne v Rim — Dar sv. očeta — Pomnožitev koštanja — Duhovnik Giacomelli o don Bosku.

Medtem ko je bil don Bosko ves zamišljen v šolo treh novih gojencev, začel je misliti na pravila za prihodnje zavode. Preskrbel si je pravila raznih redovnih družb in vzgojevališč, obiskal je različne zavode v Turinu in po drugih krajih v Piemontu ter opazoval hišni red.

Proti koncu l. 1849. je poslal duhovnika Petra Ponte-ja v Milan, v Brescia in v nekatera druga mesta, da si je ugledal krščanske zavode. V istem času pa je don Bosko mislil na klerike, kakor da bi vedel, da bo tudi vodstvo semenišč moral enkrat sprejeti. Monsignor Gentile mu je daroval pravila večjih in manjših semenišč novarske škofije.

Prav v tem času, ko je don Bosko zlagal pravila, so Francozi s silo stopili v Rim in zopet razobesili papeževo zastavo. General Oudinot je takoj poslal papežu ključ rimskega mesta.

Papeževa vrnitev v večno mesto je bila nepopisno slavje za sv. očeta. Še noben kralj in papež ni prejel doslej toliko časti. Z Rimom se je veselil ves katoliški svet.

A malo jih je bilo, ki so čutili toliko veselja, kakor don Bosko. Ko je prejel natančno poročilo o tej častni vrnitvi, preskrbel je takoj natančen popis in ga natisnil v časopisu. Istočasno pa je turinski nadškof monsignor Frasoni zaukazal, naj se po vseh cerkvah v nadškofiji opravljajo zahvalne molitve. Tudi oratorij, sv. Frančiška ni zaostal.

Papež je zvedel o velikem veselju, ki je vsled njegove vrnitve vladalo med don Boskovo mladino, spomnil se je malega daru, katerega so mu poslali v prognanstvo v Gaeto in zdaj, ko je rešen, se jim je hotel pokazati hvaležnega in jim poplačati ljubezen. Poklical je kardinala Antonelli, mu dal ono svoto denarja, nekaj je tudi sam pridjal, in mu naročil, naj kupi molekov. Papež sam jih je blagoslovil in jih zopet vrnil kardinalu: « Te moleke pošljite don Boskovim dečkom, in to naj bo izraz ljubezni do ljubih sinov ».

Kdor pomisli, da je papež največja in najbolj častitljiva oseba na zemlji, kdor opazuje opravila, katere je imel v tem času sveti oče, bo lahko uvidel, da je bil ta dar za našega don Boska nepresegljive vrednosti.

Don Bosko je hotel moleke razdeliti z veliko slovesnostjo (1).

V nedeljo dne 21. julija l. 1850. bila je cerkev oblečena v praznik. Popoldne so se dečki iz vseh oratorijev zbrali v kapelici sv. Frančiška saleškega, ki je bila polna in tik nje tudi dvorišče. Po gorečem govoru o svetem očetu, so se dečki drug za drugim publižali oltarju in iz don Boskovih rok prejeli molek. Vsak ga je prijel z veliko častjo, ga poljubil in ga hranil, kot najdražji zaklad. Po razdelitvi je bila akademija, ki je pustila v vseh najboljši utis.

Koncem leta 1849. se je zgodil dogodek, ki zasluži, da ga omenimo. O tem dogodku pripoveduje tudi jezuit Janez Franco.

Na praznik vseh svetnikov, potem ko je z dečki skončal vajo srečne smrti, peljal jih je don Bosko na pokopališče. Obljubil jim je, da jim po vrnitvi v oratorij razdeli kostanj. Mati Margareta ga je kupila tri velike vreče, a skuhala ga je le malo. Ko se Jožef Buzzetti med prvimi povrne domov in vidi, da kostanja ne bo dosti niti za četrtino, se je pritožil, a pomagati ni bilo nič več mogoče.

Preteklo je nekaj minut in dečki so bili doma. Bilo jih je polno dvorišče. Don Bosko se postavi med vrata, da bo delil kostanj. Buzzetti je zvrnil kostanj v košarico in jo držal v rokah. Don Bosko je vsakemu napolnil klobuk, misleč, da je mati skuhala ves kostanj. Buzzetti je opazoval don

Boska, slednjič videč, da je dečkov še mnogo, a kostanja le malo, opozori don Boska: — Kaj delate, don Bosko? — ga vpraša. — Kostanja ne bo za vse; če boste delili tako, niti četrtina ne bo dobila.

— Nikar ne skrbi, saj smo ga kupili tri velike vreče — zavrne don Bosko.

— A mati ni skuhala vsega; samo tega je skuhala.

Don Bosko se je prestrašil. Žal mu je bilo, da bi ne dobili vsi jednako.

— Nadaljujmo, kakor doslej — je rekel in nadaljeval deliti v isti meri. Buzzetti je majal z glavo, dokler v košarici ni bilo več, kakor za dva ali tri dečke. Komaj četrti del dečkov je dobilo kostanj, in bilo jih je krog 600. Na vesel klic je sledil žalosten molk, kajti bližnji so opazili, da je košarica skoraj prazna.

Predno je razdelil ves kostanj, je tekel don Bosko k materi, prepričan, da je ona hranila kostanj, toda našel je, da ni bil kuhan. Kaj stori? Ni se prestrašil. — Obljubil sem — je rekel — in ne maram prelomiti obljube. — Vzel je veliko šefarico in zopet začel deliti, kar je poprej ostalo. In tu začne čudo. Don Bosko je zajemal, zajel je vselej polno šefarico, a kostanja v košarici ni nikdar zmanjkalo. Štiri sto in več dečkom je napolnil klobuke in še je ostalo v košarici toliko, kolikor ga je trebalo za eno osebo. Gotovo je bila Marija, ki je storila čudež in tudi za don Boska prihranila svoj del.

Glas se je širil od dečka do dečka. Vsi so čakali, kdaj bo skončal, da so potem enoglasno vpili: — Don Bosko je svetnik, don Bosko je svetnik. — Ponižni duhovnik je takoj zaukazal, da naj molčijo, a le s težavo jih je umiril: vsi so silili k njemu in se k njemu pritiskali. V spomin na čudoviti dogodek je don Bosko hotel, da se vsako leto na praznik vseh svetnikov po vseh prazničnih oratorijih deli dečkom kostanj.

Dne 18. novembra l. 1849. je prišel stanovat k don Bosku duhovnik Giacomelli. Število notranjih gojencev je bilo takrat krog trideset. Večina so bili brez staršev in doma.

Giacomelli je živel z don Boskom dve leti in mu je pomagal pri spovedovanju dečkov, dokler se ni preselil kot dušni vodnik v bolnišnico sv. Filomene. Ostal mu je vedno prijatelj. Med drugim piše o don Bosku:

« Ko sem se naselil v Valdoccu, bil sem vsak dan bolj prepričan, kako resnično je bilo ono, kar so trdili o don Bosku, da je občevarje z odprtim srcem edino sredstvo, s katerim si pridobi zaupanje dečkov. Opazoval sem ga, kako lepo jih je vabil k sebi. Predstavil sem mu svojega nečaka in ga prosil, da bi ga sprejel v praznični oratorij. Komaj ga je videl, ga je takoj ljubeznivo sprejel in mu daroval 20 vinarjev. Nečak

(1) Razdelitev molekov je don Bosko opisal v knjižici: *Breve ragguaglio della festa fattasi nel distribuire il regalo di Pio IX, ai giovani degli Oratorii di Torino*. Torino 1850. Tipografia Eredi Botta.

se je takoj sprijaznil z don Boskom in je rad zahajal v oratorij.

» Dečki, ki so se približali don Bosku, postali so kmalu boljši in bolj pridni. Povelja in nasvete je spremljal z ljubeznijo tako, da se je videlo, da ne išče drugega, kot sreče dečkov. Dečki so ga ljubili in spoštovali; zadostovalo je izreči željo in že so ubogali. Kar so vedeli, da žali don Boska, so opustili. Marsikdo se je bolj varoval pregreškov iz strahu, da bo užalil njega, kakor iz strahu pred razžaljenjem božjim. Don Bosko je to opazil in je večkrat rekel: « Bog je nekaj več, kakor don Bosko ».

» Graja njegova je bila nasvet. Če je videl dečka nezmerne v jedi, je rekel: — Nismo rojeni, da bi jedli in pili, marveč, da bi ljubili Boga in rešili dušo. — Če je opazil, da kdo ne mara za delo, mu je takoj rekel: — Delaj za Boga! Trpljenje na zemlji trpi le trenutek, nebesa poplačajo vse. — Če je videl dečka pasti v velik pregrešek, se je užalil, kakor se ni užalil za nikako svetno nesrečo in ves žalosten je rekel krivcu: — Zakaj ravnaš tako slabo z Bogom, ki te vendar toliko ljubi? — In večkrat sem ga videl prelivati solze.

» Kadar je v pridigah, pri spovedi in v zasebnih pogovorih govoril o božji sodbi, bil je tako ginjen, da je v vsakem vzbudil strah pred peklom in željo po nebesih.

» Vsem je priporočal, naj pobožno opravljajo duhovne vaje, naj razločno izgovarjajo besede, naj pazijo tudi na njihov pomen.

» Povsod je izpostavil križ in podobo Brezmadežne, da bi bili dečki vedno z mislimi v pričujočnosti božji. Misel na božjo pričujočnost bila je tako živa v njegovih mislih, da se mu je brala naobličju. Videlo se je, da je njegov duh vedno vtopljen v kako globoko misel ».

Duhovnik Savij Askanio je bil prepričan, da don Bosko več ur prečuje po noči, včasih tudi celo noč in moli. Bil je tako zbran med molitvijo, da je monsignor Bertagna večkrat pripovedoval, da je bil med molitvijo podoben angelu.

Ljubezen do Marije mu je bila kakor prirojena. Z vsemi je govoril o Mariji, vsakemu je priporočal ljubezen do Marije. Njo je posnemal zlasti v čistosti. Monsignor Janez Cagliero se je tako izrazil: « Jaz sem prepričan, da je don Bosko živel in umrl v deviški čistosti ».

Po tolikih krepostih ni čuda, da so ga že v življenju spoštovali, kakor svetnika.

(Dalje).



Divjak iz Patagoniej.

IZ SALEZIJANSKIH MISIJONOV.

Matto Grosso (Brazilija).

Divjaki Boróros.

(Študija misijonarja Antona Malana).

Velika bitka v nebesih.

V prvih časih so *Bopi* in *Mareba* srečno živeli in bili so zadovoljni z osmerimi nebesi, enakimi po lepoti, razvetljenimi s slavo *nepoznanega bitja*: služili so na dvoru *Tupaja* v desetih nebesih. Ni bilo še nebes *Bereguesos*, ker *Boróros* sploh še ni bilo. *Hayge* s tremi svojimi sinovi in služabniki je prebival v nebesih, ki so bila spremenjena v strašno brezno, kjer se vrstijo večne nevihte.

Bopi, *Mareba*, *Tupa* in *Hayge* so bili bratje brez nikakega potomstva. Bilo jih je osemnajst. Duhovi iz prve vrste so bili porazdeljeni v osemnajst legij, katere so se imenovali *Bopecoque* ali *Bopedogue* in *Marebacoque*; *Haygejeva* legija se je imenovala *Haygedoque*. Nebesa niso bila razdeljena, niti zli duhovi še niso živeli. Toda bratje *Bope* in bratje *Mareba* so mislili, da je preveč poniževalno služiti na dvoru *Tupaja*, saj so si bili vsi jednaki, zato so se zaprli s svojim dvorom v lastna nebesa. *Tupa* je ostal zapuščen v desetih nebesih. Sedemnajst bratov, hoteč čedalje bolj utrditi svoja kraljestva, so si porazdelili nebesa, katerih vzhodna stran je pripadla *Bopijem*, zahodna pa bratom *Marebom*.

Osem duhov, vladajočih v prvih štirih nebesih, je zavidalo slavo *nepoznanemu bitju* in je naprosilo svoje brate, naj jim pomagajo napasti nebesa *Tupa-doguesov*, kar pa ti niso marali storiti, ker so poznali presilno moč *Tupajev*. Duhovi, vsled tega razžaljeni, so zvalili na svojo stran služabnike svojih bratov, in le malo teh je ostalo zvestih *Tupaju*. S *Haygejem* je ostal le prvorojeni sin *Hayge-bororo*. Uporniki, čuteč se dovolj močne, so se povzpeli noter do nebes *Tupa-doguesov*, z nado, da prekucnejo s prestola tudi *nepoznano bitje* in vse njegove podložne. Toda pri desetih nebesih so jih *Tupa-dogues* popolnoma potolkli ter jih sledili do najtemnejših brezno.

Tedaj je pričela kazen. Brate, ki so vladali v prvih, drugih in tretjih nebesih, ker so bili najhujši voditelji uporne vojske, so postavili

za svoje služabnike. Poglavarja četrlih nebes sta zgubila naravne dobrine, razun znanja, ter sta bila spremenjena, kakor smo že videli, v bitji z eno samo roko in nogo, in za kazen sta bila postavljena vodnikom hudobnih duhov. Sedita na prestolih: *Bope* na zahodu, *Mareba* na vzhodu. Uporni *Tupajevi* dvorniki so postali netopirji, *Haygejevi* pa so deloma ostali, deloma pa šli za *Haygejevima* sinovoma, in so skupno s sinovi in služabniki dobili vsevrstne oblike. Vsi zli duhovi upornih *Bopijev* in *Marebov*, razun onih, ki stanujejo s *Haygejem*, se imenujejo *Bopi* in *Mareba*; del onih, ki prebivajo na zemlji ali v zraku, imajo obliko glavarjev četrlih nebes, ostali imajo obliko sov, netopirjev in divjih prascev.

Nepoznano bitje, razsrjeno vsled strahopetnosti dobrih *Bopijev* in *Marebov*, *Tupaja* in *Haygeja*, jim je odvzelo svojo slavo ter jih spodilo izpred svojega obličja; spodilo je *Haygeja* iz nebes, v katerih se mu je dobro godilo ter mu odvzelo oblast nad *Tupajem*: *Tupa* je pa sprejel k sebi spodenega brata. Zaukazalo je tudi, naj se med dobre in slabe postavi velika črna skala, pobralo je orožje, ki je bilo shranjeno v nebesih *Haygeja*, spremenilo ta nebesa v strašno brezno ter zaukazalo smrtonosnim tvarinam, naj, razun *braidesov*, nikogar ne puščajo notri.

Kaj mislijo o stvarjenju.

Naši bogovi, pravijo *Boróros*, so ustvarili živali, (tako trdimo mi o našem Bogu, toda s tem razločkom, da stvari, katere je naš Bog ustvaril, po njih mnenju, ljubijo omikance, medtem ko stvari, ustvarjene po njih bogovih, ljubijo indijance). *Nepoznano bitje* je imelo pri stvarjenju sledeči red. Potem ko je ustvarilo vse, kar živi in diha v zraku, v vodah, sredi zemlje, je preneslo v nebesa dva *braidesa*, moškega in žensko. Bogovi so videli živali, ki jih je ustvarilo *nepoznano bitje*: napravili so po teh vzorcih trupla iz ilovice ter naprosili *nepoznano bitje*, naj jim vdihne življenje in bili so uslišani. *Bopi*, *Mareba* in *Tupa* so storili isto z ljudmi.

Braides smejo jesti brez rotitev živali, katere ulove, ne morejo pa več vstati po smrti. Nasprotno pa imajo njihove živali stanovališča v nebesih; pridejo na ta svet, po smrti se pa zopet vrnejo v nebesa, odkoder zahajajo podnevi

na svet, da se napasejo, ponoči se pa vrnejo nazaj: živali so neumrjoče.

Ribe imajo le zemsko življenje, toda tiste, ki poginejo v rekah, ki še niso v lasti omikancev,

(*curixicareu*). O teh praznikih jedo in pijo do sitega, okinčajo tudi male mize, česar pa ne storijo o praznikih *hudobnih Haygejev*, ker ti prazniki spominjajo žalost in nesreče.



Praznik vhoda pred slavnostjo schanza. (Gl. str. 120.)

se po smrti prebude v nesmrtni vodi, iz katere prihajajo, na ta svet jest, ker so tudi one neumrjoče.

Prazniki in običaji.

Na čast dobrega Haygeja so indijanci določili velike praznike, katere imenujejo slovesne hayge

Dobri Hayge se pridruži k pojedinam ter se poslužuje vseh jedi; hudobni Hayge pa pijejo le vodo in pušijo smodke.... Bopom, Marebom in Boreguesom so posvečeni *queixadas*, jeleni, jaguari, iraras, mačke, zajci, vidre; *pirantingas*, *matrinchãs*, *jaús*, *piranhas*, *lorbados*; kutine, krompir, *ariticum*, *caju*; golobi, srake, *tucani*,

tuikú. Haygeju pa volkovi, gambas, pliskavke, itd.

Dobri bogovi jedo oči, čeljusti, rilce, možgane, jelene, ptiče, ribe, dvoživke njim posvečene, sadje, proso, in sploh prikuhe indijancev. Zli bogovi pa ljubijo nad vse srce in čreva.

Zakaj indijanci more omikance.

Sempatja o velikih praznikih, ki trajajo tudi več dni, o katerih se spominjajo slavnih činov starodavnih junakov svojega rodu, pri katerih so na prošnjo *barijev* navzoče tudi duše indijancev, ki pridejo jest in kadit, se približajo duše omikancev, hlineč se indijance, govoreč isti jezik ter se tudi te mešajo med slovesnost. *Aroes* dobe vode in smodk, isto tudi *Tupa-dogues*, ki hranijo v ustih dim. Hoteč se *Aroes* spremeniti v *barije*, se *Tupa-dogues* vržejo nadnje, jim vzamejo iz rok smodke, puščajo v oči dim, ki so ga hranili v ustih ter primorajo *Aroese*, da se znova pozgube v osrčje zemlje, odkoder se bodo potem vrnili v nebesa!..... *Aroes* jezni, začno pobijati indijance ter se spremenijo v nje, če jim ti ne obljubijo, da bodo maščevali njih sramoto. Ker se pa indijanci boje zgubiti življenje, ki jim je posebno drago, prisilijo *barije*, da napovedo vojsko omikancem. *Bari* izda ukaz, in tedaj se indijanci trumoma, pod načelništvom *kacikov*, bližaja *fazendam* omikancev, hlinijo se prijatelje, da jim odstranijo vsako sumničenje in potem učinijo grozovita dejanja, kakor smo že omenili. (gl. „Sal. Poročila” str. 68.)

Bororos nočejo sprejeti omike vsled mnogih vzrokov:

Namreč.... ker bi jih *Bope* za kazen ne pustil živeti do visoke starosti, v kateri bodo videli svoje dede..... ker bi *Mareba* uničil njihov rod... ker bi jih po smrti *Aroes* ne pustili v nebesa.... ker bi *Tupá* deloval na to, da bi se sčasoma omikanci polastili njihovih otrok in usmrtili njihove očete.... ker bi *Baregues* otemnili solnce, in večna noč bi vladala na zemlji: zli duhovi bi venomer mučili indijance s toliko nadlogami, da bi jim v kratkem uničili telesno moč in tako bi živeli le malo časa.

Ecuador.

Jivaros v Mendezu i Gualaquizi.

(Črtice o razvoju misijona)

Vzhodna stran Ecuadora, širna pokrajina, kjer čudovito uspevajo vsakovrstne rastline, pokrajina, ki se proti severu zgubi v ko-

lumbijanskih pragozdih in proti vzhodu meji z Brazilijo, katero imenujejo — « raj čuvan od zveri, med katerimi je najhujša in najkrvoločnejša človek » — je dom strašnih *Jivarosov*, ki so izmed ameriških plemen najbolj divje pleme, kateremu je omika zadnja skrb.

Na videz so *Jivaros* med vsemi divjaki najuljudnejši in najbolj nadarjeni, v resnici so pa najbolj trdovratni in grozni.

Manjši od *Patagoncev* in tudi od *Coroadosov* iz *Matto Grossa*, ker navadno ne prekoračijo srednje rasti, se zde vsled njih ponositega obnašanja večji nego so v resnici. Polti so zagorele in se kaj radi mažejo po obrazu in po celem životu z živimi barvami na najrazličnejše načine. Brade sploh ne nosijo, puste si pa rasti strašanske mustače. Podbradek si pomažejo s črno barvo: njih največji in najlepši nakit so pa črni, dolgi lasje, katere strastno obdelujejo.

Njihov značaj je res nekaj posebnega. Zviti, sebični, maščevalni, hlepeči po sladnosti, sovražniki vsega, kar bi zmanjšalo njih neodvisnost, čutijo se višje vsem, ne trpijo nikakega nadzorstva in oblasti, rajši zgube življenje, kakor da bi imela trpeti njihova svoboda.

Verskega čuta jim ne manjka. Skrb za umrle in vera v posmrtno življenje je med divjimi ameriški plemeni močen dokaz, da ne živijo brez vere. *Jivaros* verujejo tudi v dobrega duha, katerega zovejo *Yiusa* (bog) in v slabega duha *Iguanci* (hudič). Za prvega nimajo nikakih obredov, drugega se pa sila boje.

Njih versko prepričanje potrjujejo razni obredi. Med drugimi naj omenimo onega, s katerim se zatekajo k *Iguanciju*, da jim naznani svoje želje ali jim nasvetuje, kaj jim je storiti v teh ali onih okoliščinah. Obred obstoji v popolnem malikovanju. Sredi njihovih gozdov se sempatja nahajajo male lesene koče, obdane s palmovim listjem: *Jivaros* jih imenujejo *iyánteí*, t. j. *svetišča sanj*. Kadar hoče kak *Jivaro*, da se mu sanja, pije *natemo* (1), se vleže v *iyanteo* in tu se mu sanja! Da pa je v tem času miren pred tigrom, zapali v bližini *sanjarnice* seženj *cattzurum numi*, t. j. trdega lesa, kojega ogorki tle več dni zaporedoma.

Novi poizkusi za spreobrnitev.

Skozi tri stoletja so razni katoliški misijonarji skušali z velikim požrtvovanjem pridobiti omiki one rodove, toda brezuspešen, ali malo koristen je bil njihov trud. V sedanjih časih so jeli nanovo misliti, kako jih spreobrniti.

(1) *Natema*, močno sredstvo za spanje, je neka korenina, katero posuše, potem stolčejo in skuhajo; kdor jo pije, ostane dva ali tri dni vedno v trdnem spanju. *Jivaros* se poslužujejo tudi neke druge korenine, zване *majguá*, in tedaj spanje traja tudi pet ali šest dni.

Dne 6. oktobra l. 1888. je ecuadorski predsednik dr. Anton Flores, v imenu zastopnikov naroda, zbranih v zbornici, prosil najvišjo cerkveno oblast, naj ustanovi na vzhodni strani republike štiri apostolska vikarstva, prvo za *Napo*,

vikarstvo v *Mendezu* in *Gualaquizi*, katero je sv. oče izročil salezijancem.

Vikarstvo v Mendezu in Gualaquizi.

Tretjemu vikarstvu so bile odločene sledeče



Ples pri slavnosti *schanza*. (Gl. str. 129.)

drugo za *Macos* in *Canelos*, tretje v *Mendezu* in *Gualaquizi*, četrto v *Zamorra*, in je zlasti poudarjal, da naj prvi dve prevzamejo jezuiti, tretje salezijanci, četrto frančiškani. Sv. oče Leon XIII. je takoj odgovoril predsedniku in mu naznanil, da je vzel prošnjo v premislek. Po štirih letih je sv. zbor za cerkvene vnanje zadeve izpisal relativne odloke in 8. februarja 1893. tudi onega, da je ustanovljeno apostolsko

meje: — na severu reka *Apetermona*, ki se zliva v *Marono* in ta v reko *Marañon*; na jugu reka *Zamorra*, ki se steka k *Santiago*, ki je tudi pritok *Marañona*; na vzhodu reki *Marona* in *Marañon*, na zapadu pa *Lojanska* škofija in *Cuenca*. Takoj so se salezijanci poprijeli novega podjetja, katero je že dolgo časa mislil izvršiti vodja prvega salezijanskega zavoda v Ecuadoru, nepozabni Alojzij Calcagno.

Res so v mestu Cuenci — meseca marca istega leta — dovršili novo salezijansko hišo z namenom, da jim bo bližje hoditi po gozdih. Še predno je izšel omenjeni odlok, se je podal v one ecuadorske kraje goreči misijonar Angel Savio, ki je že dolgo deloval v Patagoniji, preiskovat vzhodne pokrajine. Vrlega duhovnika je dohitela smrt in tako je stvar zaostala.

Šele meseca oktobra sta se podala na pot dva salezijanca, duh. Joahim Spineli in katehet Jacint Pancheri, v smeri *Gualaceo, Sigsig, Granadillas, Rosario, S. Jose* in *Calvario*. Z vrha *Calvaria* se jima je odprla širna pokrajina novega misijona. Došla sta v Gualaquizo dne 14. oktobra. Ni moglo biti večjega navdušenja med malobrojnimi belimi prebivavci. Določili so, da bo Gualaquiza prva salezijanska postaja. Duhovnik Joakim Spineli se je vrnil tjakaj še istega leta za božične praznike. Gualaquiza še ni bilo mesto, niti vas, ampak puščava, ali bolje gozd, kjer se dviga deset ali dvanajst hiš belih ljudi, 730 m. nad morskim površjem, zaprta v ozki dolini. Stanovališča Jivarosov so skrita, njihovih *choz* je treba iskati v gozdu, ker so oddaljene druga od druge. Kdor ni vešč takim potovanjem, lahko hodi tri, štiri in celo dvajset kilometrov, pa ne bo našel nikake kočice. Gorje pa njemu, ki zgreši pot v onih neizmernih gozdovih.

Ustanovitev in požar v Gualaquizi.

Dne 4. februarja l. 1894. se je vršil v salezijanskem zavodu v Quito zanimiv obred. Dva duhovnika, dva kateheta in trije mojstri so jemali slovo od prijateljev in od omikanega sveta, ker so se pripravljali na odhod v Gualaquizo. Prebivavci iz *Ambato, Latucumba, Riobamba, Cañarja* in *Cuence* so videli odhajati junaški oddelek, ki je došel do svojega cilja dne prvega marca. Sprejem je bil vesel in ganljiv: slavoloki in živio-klici tudi od strani malobrojnih Jivarosov, že napol omikanih, so nudili misijonarjem najboljše upanje do uspehov.

Postavili so si borno stanovanje ter ondi odprli delavnice, na kar so misijonarji jeli preiskavati kraj.

Misijonska hiša je bila odprta vsakomur. Upejljali so tudi, kolikor, je bilo mogoče redno, obrtne šole in proti koncu prvega leta je bila hiša z vsem preskrbljena.

Prihodnost misijona je nudila najlepših nad. Kar dne 17. decembra leta 1894. velik požar, ki se je vzdignil iz ene izmed treh delavnic, v trenutku opustoši in docela uniči stanovališče misijonarjev. Orodje mizarjev, krojačev in črevljarjev, zaloga živežev, prva orodja, neobhodno potrebna za ustanovitev meteorološkega observatorija, obleka, perilo, vse je bilo v trenutku uničeno. Ostala je edinole kapela.

Tej gmotni nesreči se je, skoraj istočasno, pridružila druga: vnela se je huda vojska med rodovi, vsled tekmovanja in sovraštva med glavarjem *Ramon Huá* in glavarjem *Naranzom*, ki je končala s smrtjo *Ramonovo*, katerega so našli v šumi, prebodenega s petimi sulicami. Škodo, katero je povzročil požar so z velikim požrtvovanjem misijonarji poravnali, a vojsk, ki so se vedno vršile z zvijačami in maščevanjem, prirojenim Jivarosom, ni trud, ni opomini niso mogli ustaviti. Niso bili le oddelki *Ramonovi* in *Naranzomovi*, ki so čestokrat napolnili planjave s strašnimi kiki *ihuta! ihuta!* (rani! rani!), temveč tudi Jivaros raznih drugih *jivarij*, celo oni iz *Mendeza* in *Ponga*, so ponavljali strašni krik v dolini Gualaquize.

Maščevanje — Schanza.

Ni mogoče misliti, kako silno je pri Jivarosih maščevanje. Njim je maščevanje čednost, če ne kaj več; je prva beseda, ki jo slišijo od staršev, voditeljica njih delovanja, tovarišica v celem življenju: maščevanje obljubijo očetu, ko ta umira in z vzklikom: *maščevanje!* pokopljejo njegove smrtne ostanke.

« Imam sine, ki se bodo zame maščevali — ponavlja oče v navadnih govorih svojim sinovom — to je njih sveta dolžnost. Blažen sin, ki maščuje svojega očeta! Njegov dom bo vedno napolnjen z *yunca, cionta* in s sladkimi bananami: njegovo polje bo rodovitno, v njegovi postelji se bo pretakala *čičja*, pomnože se njegovi prašiči; njegovi psi ulove medvede, opice, divje prasce in drugo zverjad. Njegove mreže se bodo polnile z ribami, strašna bo njegova sulica, gotova njegova otrovna puščica! Kamorkoli pojde, vse bo trepetalo pred njim: tudi zli duhovi mu ne bodo škodovali in ne pridejo morit njegovih sinov: njegova družina bo rodovitna, sinovi hrabri liki njih oče! Akoravno ga kak *Iguanci* ali *Brujo* usmrti, bo živel vseeno z jedjo, ki mu jo prineso tik njegovega trupla, in branil se bo s sulico, ki mu jo polože v roke ». Sinovi na to odgovarjajo: « *Maágketa! Zgôdi se!* ».

Oče nadaljuje: « Proklet zanikrni sin, ki ne naredi osvete za svojega očeta ter pusti trohneti ponižano in osramočeno njegovo truplo! Naj nima sinov, da ga branijo, bodi žrtev sovražnikov: njegovo truplo naj ostane brez jedil, brez sulice, da ne bo mogel živeti onkraj groba; njegov pepel naj raznaša veter od kraja do kraja, naj ga sovražnikova noga potepta in njegova glava bodi zmagoslavno znamenje onega, ki ga umori: z njegovo lobanjo naj pijejo *čičjo!* » In sinovi ponove: « *Maágketa! Zgôdi se!* ».

Po takih naukah je razvidno, da jim je maščevanje prirojeno. Niti tedaj, ko se jim maščevanje

posreči, niti tedaj, ko vidijo ležati pred seboj žrtev, katero so toliko časa zasledovali, niso Jivaros zadovoljni: morajo izvršiti še zadnji čin barbarstva, morajo zasmehovati svojo žrtev, morajo dobiti svojo *schanzo*!

Za Jivara je odsekana glava največja trofeja. Oni dan, ko se vrača domu z odsekano glavo na osti svoje sulice, je dan velike zmage.

Od tega dne se Jivaro pripravlja na slavnost *schanze*. Kaj je ta *schanza*?... Jivaro morivec vzame glavo umorjenega: z največjo skrbjo ji prereže kožo od vrha do tilnika: z obema rokama jo obrne ter iztrga lobanjo, nato dene kožo v krop, da ne ostane na njej noben začetek trohnenja. Potem jo položi na okrogel kamen, ne večji od pomaranče, dokler se ne usuši ter postane podobna kamenu. Ko je to storil, jo napolni s peskom ter z veliko skrbjo počese lase. Tako je izvršena *schanza*, njegova draga *schanza*, katero vsak Jivaro hrani, kot najdragocenejši zaklad ter jo postavi na visok kij pred svojo hišo. Ona postane hišni varuh, ki ga varuje nesreč, kadar ima napraviti kako slavnost....

Vsak Jivaro, kadar prinese domov svojo *schanzo*, napravi tako zvan *praznik* vhoda. Pokliče *svečenika*, ki mu vlije v usta tobačnega soka, na kar vsa družina pije mnogo *čičje* in to mnogo dni zaporedoma. S tem obredom se umoritelj čuti prostega vseh krivic, ki jih je lahko zakrivil pri morjenju svojega sovražnika. Ko se pa pripravlja na *slavnost schanze*, se začne hudo postiti in nadaljuje tudi več let, če bi pripravljanje trajalo toliko časa, kar se večkrat zgodi. Med tem časom obišče vse sorodnike in prijatelje, da jih obvesti o svoji zmagi in jih povabi na slavnost; obdeluje posebno njivo *yacov* in banan, redi svoje prašiče.... Ko ima vse pripravljeno, pričnejo ponočne veselice in večni plesi okrog *schanze*: pri slavnosti pa vedno sodeluje godec s svojim *pingui-jem* (1).

Trud misijonarjev — Razni pripetljaji.

Iz teh obredov, posebno iz te nenasitne žeje po maščevanju, ki jo dobijo iz mladih let, si cenjeni bravec lahko misli, koliko težav je treba za omikanje Jivarosov.

Takoj o prihodu so misijonarji to čutili, niso se pa ustrašili. In res, skozi dvanajst let so jih divjaki vedno spoštovali, nič žalega jim niso upali storiti.

Medtem so pa preiskavali v vseh smereh pokrajino, ki jim jo je odločila sv. stolica. *Jivarije* iz *Chuchumbleza* in *Pachicosa*, iz *Indanza*, *Chupianza* in *Junganza* in naposled tudi *jivarije* v *Mendezu* in *Pongu* so večkrat videle oznanje-

vavce blagovestja. Obširno vikarstvo so prehodili v poglobitvinih smereh: obenem so pa tudi opazovali običaje, obrede divjakov, in so krstili nad 1200 teh nesrečnih gozdnih prebivavcev. Spomina vreden je krst, ki ga je *P. Francisco* (tako navadno imenujejo divjaki našega misijonarja duh. Mattano) podelil staremu *Taita Kurà Schacaymanu*, najstarejšemu svečeniku v rodu. Bil je star 110 let.

Nove obzorje, lepih in trdnih nad, se je odpiralo za salezijanske misijone med Jivarosi leta 1895. Sv. oče Leon XIII. je izvolil apostolskim vikarjem ter posvetil za škofa duh. Jakoba Costamagno, ki je skozi dvajset let neutrudno deloval v argentinski republiki. Novi škof je bil posvečen dne 23. maja l. 1895. na predpraznik Marije Pomočnice: drugi dan je glavar *Gualaquize* g. Anton Moscoso, po čudnem naključju, posvetil vso pokrajino Mariji Pomočnici.

Hudi oblaki so se pa zbirali nad Ecuadorom: nele, da apostolski vikar ni smel stopiti med Jivarose, ki so mu bili izročeni, temveč so morali tudi vsi drugi misijonarji, vsled nove postave, zapustiti republiko. Vsi so šli v izgnanstvo, izvzemši tisti, ki so stanovali v *Gualaquizi*: teh si ni upal nihče zapoditi. Vseeno je misijon čutil posledice viharjev: podpore so jenjale in misijonarji so ostali sami, zapuščeni — nihče se jim ni smel pridružiti.

Vihar je minil: za nekaj let, ko so prišli do vlade drugi možje, se je vrnil prejšnji mir. Tudi namestnik don Boskovega naslednika, veleč. gospod prof. Pavel Albera, ki je v treh letih obiskal salezijanske zavode v Ameriki, je leta 1902. po mnogih težavah prišel v *Gualaquizo* tolažiti in navdušiti k vztrajnosti neustrašne misijonarje.

Istega leta, po prihodu veleč. g. Pavla Albere, je mogel tudi apostolski vikar mgr. Jakob Costamagna priti prvič med te naseljence. Vrnil se je drugič na ta misijon leta 1903. in tedaj so se tudi sestre Marije Pomočnice nastanile v tem kraju.

Kaj so storili misijonarji v tem času?

Marsikdo bo tu vprašal: *Kaj so v teh dvanajstih letih storili salezijanski misijonarji v Gualaquizi?*

Hvala Bogu, sadovi, ki so se v tem času pokazali, niso malenkostni. Slavnosti *schanze* ne opravljajo več javno; bratovske vojske so poje-njale in, če se še kdaj ponove, jih je lahko s prepričanjem zadušiti. Ker je vsaka bitka odvisna od glavarjev, so misijonarji proti vsakemu upanju dosegli, da sami nastavljajo glavarje. Tako si lahko razlagamo mir, ki vlada že mnogo let med temi divjimi rodovi, obenem nam pa to jasno kaže, da so si misijonarji tudi pridobili neko moralno oblast nad divjaki. Konečno je

(1) *Pingui* = lesena piščal.

mnogo duš, ki so se iz onih gozdov, preselile v nebesa.

Mnogoženstvo, ki je bilo preje toli razširjeno, je sedaj malo da ne povsod odpravljeno; toda s tem se ne zadovolijo misijonarji. Mnogo je še storiti za te divjake, mnogo truda in požrtvovanja bo še treba.

Mnogo več bi lahko storili, ako bi bilo mogoče priti do posameznih rodbin, ki so raztre-

Razjasnilo o pogostem sv. obhajilu bolnikov.

Povzamemo kratko razjasnilo iz *Monitore Ecclesiastico* o pogostem svetem obhajilu bolnikov (1), svesti si, da tako ustrežemo željam cenjenih bravcev *Sal. Poročil*, tembolj, ker so nas že nekateri o tem vprašali. Vprašanje je bilo, « ali naj štejemo med bol-



Po prvem prihodu monsignora Jakoba Costamagna v Gualaquizo.

Duh. Mattana

Mgr. Jakob Costamagna

Duh. Tallachini

in štirje Jivaros, ki so spremili apostolskega vikarja v Cuenca.

sene po gozdu. Manjka pa cest in potov, zato se ni varno podajati brez smeri v gozde, kjer lahko smrtonosna puščica divjakova doleti misijonarja. Kljub mnogim strašnim bratovskim vojskam se v pokrajini *Gualaquizi* nahaja še nad ro tisoč Jivarosov popolnoma divjih.

Zadnja poročila iz tega misijona potrjujejo, kar smo doslej povedali. Zgradili so tudi že dve cesti, ki bosta služili za občevanje med različnimi naselbinami Jivarosov.

Naj se razvija po tolikih težavah in ovirah misijon v *Mendezu* in *Gualaquizi*! Naj najdejo pod sv. križem zavetišče ubogi Jivaros in obenem mir in dobrine, ki jih doprinašata sv. vera in omika!

nike, ki že cel mesec boleajo in ki zato po odloku z dne 7. decembra 1905. zamorejo prejeti sveto obhajilo, akoravno so poprej kaj zaužili per modum potus, le bolnike, ki so primorani ostati v postelji, ali tudi one, ki akoravno hudo bolni in nezmožni držati naravni post, vendar ne ostanejo v postelji!»

Sv. zbor je dne 6. marca 1907. odgovoril, da so zapopadeni v omenjenem številu nele prvi, ampak tudi drugi.

Sv. oče je odgovor potrdil ter zaukazal, naj se objavi.

(1) Glej „*Sal. Poročila*“ str. 49.



POBOŽNOST DO MARIJE, pomočnice kristjanov.

Prepričani smo, da nam v žalostnih položajih sedanjih časov ne preostajajo drugi pripomočki, kakor nebeški, in med temi mogočna priprošnja preblazene Device, ki je bila vsak čas Pomočnica kristjanov.

PIJ X.

Marijin mesec v svetišču Marije Pomočnice v Turinu.

Lepo ubrani zvonovi so odmevali po živahni okolici in v večernem mraku vabili ljudstvo, ki se je trumona pomikalo proti svetišču Marije Pomočnice. Bilo je 23. aprila, začetek Marijinega meseca — meseca Pomočnice kristjanov.

V svetišču so bučale orgle, pomešane z nežnimi glasovi svetega petja, in zdelo se je, kakor da bi ti glasovi skušali prodreti orjaško zidovje ter se povspeti tje do nebes. Ta dan je bil začetek posebnega češčenja, porok, da bo navdušenje prvega dne rastle in se množilo ter v teku lepega meseca prispelo do vrhunca.

Dnevi so se vrstili, ž njimi navdušenje. Od vseh krajev so prihajali Marijini častivci in poklekovali pred Njenim oltarjem: žalostni so prosili tolažbe, bolniki zdravja, zapuščeni pomoči; Ona se je pa z visokega oltarja ljubeznivo ozirala in jim delila blagoslov in milost.

Približala se je devetdnevna pobožnost. Kako se je vse spremenilo v svetišču! Dragocene preproge so pokrivalo orjaške stene, oltar je bil zavit v nebroj lučič, zlata in srebrna srca so se svetlikala krog velikega oltarja, na katerem je kraljevala Marija, umetno razsvetljena od velike skrite luči, ki se je kakor svetel solnčni žarek razlivala po Marijini podobi. Pri tem se je srce širilo, čutilo je nekaj, česar ni razumelo, nekaj sladkega, nekaj milega — tudi srce, ki doslej ni ljubilo.

Med veseljem Marijinih častivcev je napočil dan Marijine slave — praznik Marije Pomočnice. Kakor kristal je bilo jasno nebo, ko je zjutraj ob dveh praznično zvonjenje odpiralo praznik. Verniki so začeli prihajati.... prihajali so čedalje v večjem številu..... cele procesije, da počaste Marijo in prejmejo Jezusa v presv. zakramentu. Bil je dan Marijine slave, dan sv. obhajil.

Procesija.

Jaz sem videl.....

Videl sem množico ljudi.... in so se pomikali v dolgi, jako dolgi procesiji.... In solnce je poljubovalo bogate zastave, in hladen vetrič je pihljal v zraku. Bile so bele, bile so rdeče, bile so rumene, bile so modre one zastave in so se stapljale z modrino neba. Zlato in srebro je bliščalo in se svetlikalo v nenavadnem blišču, mamljivo, jako živo.... Zdelo se je, da je ta dan praznik barv.....

In potem je začela vrsta dečkov, nedolžnih, oblečenih ljubko, kakor kor angelov, in so nesli sveče, nesli cvetice in vence.... Odšli so dečki in evo za njimi dolgih vrst nežnih deklic, kakor vodoraven, čist steber.... za njimi mladenke, ponižne, skromne in s povesenimi očmi.... pomikale so se kot beli duhovi, in tenak pajčolan jih je prikival mojim očem, kakor bela, napolprozorna megla: bil je praznik nedolžnosti in čistosti. In sredi belooblečenih deklic črna obleka in voščeno obličje kake usmiljenke, s povesenimi očmi, z ustnicami gibajočimi se v sveti molitvi...

Tako so morda nebeške device spremljale nedolžno Nežo, ko je šla v mučeništvo..... morda je to podobno zlatim sanjam mladega pesnika.... Peli so, in ko je minulo petje, oglasila se je godba, podobna joku in molitvi. In raznobarna procesija se pomika dalje, kakor dolg steber, in vedno vabi, vedno gane.... Še druga vrsta vrsta mladih bogoslovcev v čistih koretljih, vrsta duhovnikov v bogatih oblačilih..... goreče sveče in dišeči oblak kadila, ki se vzdiga k nebu, se širi in polni vse z dišavo in senco. Slovesen trenutek! Nebeški trenutek!.... Na okinčanem prestolu, sredi cvetic, se visoko nad ljudmi pomika kip Pomočnice kristjanov.... In kolena okrog stoječih se pripognejo: vsak se poniža, in srce se odpre k molitvi.

— *Moja duša povelečuje Gospoda* — zapoje duhovnik, in kor močnih glasov, spremljan z glasovi veličastne godbe, odgovori pevajoč.

— *In moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju; ker se je ozrl na nizkost svoje dekle.....*
In lepo ubrani glasovi nadaljujejo in pevajo čast nebeški Kraljici; medtem pa ljudstvo zdihuje in enoglasno kliče: *Pomočnica kristjanov, prosí za nas!*

Petje se staplja z bučečimi glasovi godal, se vzdiga, druži se z oblaki dišečega kadila, ki izhaja iz srebrnih kadilnic, in procesija se pomika dalje, se oddaljuje. In pade z neba žarek solnca, da jo poljubi, ulice so oblečene v bogate preproge in zastave, tla so pokrita z zelenjem in cvetjem, iz visokih zvonikov pa praznično pevajo ubrani zvonovi.....

Jaz sem videl..... in mislil sem, da naša vera še ni mrtva; ginilo me je in mislil sem, da to ni zemsko. In nepretrgana množica, ponižna in zbrana, je stopala po ulicah, zapuščala je svoja poslopja in sledila dolgi, pobožni procesiji.

Morda tako božji angeli obdajajo v nebeških višavah Marijin prestol, morda ji tako prepevajo vedno, neprenehoma slavo in čast.

Na praznik Marije Pomočnice sem to mislil, sem to videl in sem ginjen do solz ponavljal:

Pomočnica kristjanov, prosí za nas!

Po procesiji.

Mrak se je spuščal na zemljo, ko se je slovesna procesija počasi pomikala proti svetišču. Pri vrnitvi Marijinega kipa se trg nenadoma razsvetli, pročelje svetišča se obleče v morje lučič, večerni mrak se spremeni v dan..... Pri tem prizoru ljudstvo vzdigne glas, vpije, ploska — *živela Marija!* odmeva od vseh strani. Godba udari veselo koračnico, začuje se petje, vse hvali Marijo — je trenutek nepopisnega ginjenja. Kip se počasi pomika dalje in se med slovesnim petjem skrije v svetišče.

Svetišče ni zadostovalo, da bi sprejelo veliko množico—bilo je polno. Tudi obširni trg pred svetiščem je bil docela napolnjen. Kardinal Richelmy je zbrani množici podelil blagoslov z Najsvetejšim, najprej v cerkvi, potem tudi ljudstvu, zbranemu na trgu.

Dolgo je še ljudstvo molilo in pevalo. Zunaj na trgu pa je igrala godba in do desete ure zabavala ljudstvo.



Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku.

Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku nam je vnovič pokazal, kako so salezijanski sotrudniki in sotrudnice vneti za to češčenje. Že na predpraznik so prihajale cele procesije sotrudnikov in sotrudnic, da počaste Marijo.

Zvečer je bila pridiga in blagoslov z Najsvetejšim.

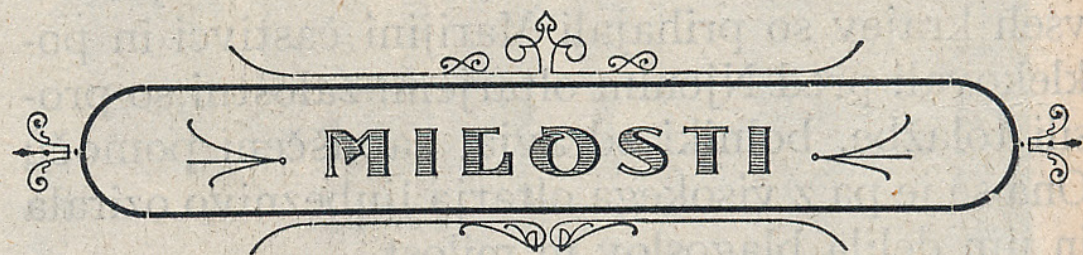
Še bolj živahno je bilo drugi dan. Že pri sv. maši ob štirih je bila kapelica docela polna. Vernikov ni dikdar manjkalo: vedno so prihajali in zopet odhajali.

Ob desetih je bila slovesna sv. maša v kapelici, takoj nato sv. maša na prostem pred lurdsko votlino.

Več tisoč ljudstva se je zbralo popoldne. Videli smo sotrudnice in sotrudnike iz vseh krajev slovenske dežele. Ne le samo s Kranjskega, marveč celo s Štajerskega, Koroškega in Primorskega jih je prišlo v lepem številu.

Slovesna je bila procesija s kipom Pomočnice kristjanov, a istočasno tudi pobožna. Potem ko je goreči sotrudnik č. g. Janez Smrekar z lepimi besedami naslikal kreposti Marije Device, začel se je pomikati veličasten sprevod, najprej dolga vrsta belooblečenih otrok pod nadzorstvom cenjene gospice Kristine Ahčin, za njimi učenci iz Šmarja s šolsko zastavo, nato Marijine družbe z zastavami, za njimi kranjska narodna noša in kip Marije Pomočnice, katerega je spremljala dvojna vrsta belo oblečenih Marijinih družic, za kipom črnooblečene dame in za temi dolga, dolga vrsta sotrudnikov in sotrudnic. Bil je prizor, ki je zabaval oko, istočasno pa bodril srce.

Procesijo je vodil veleč. gospod kanonik Tomaž Kajdiž. Po procesiji se je podelil blagoslov z Najsvetejšim.



Ko je v Turinu pobožni kardinal Avguštin Richelmy v imenu sv. očeta, med ginjenjem brezštevilmega ljudstva, sredi veličastnih obredov položil na Tvojo glavo zlato krono, takrat, o Kraljica, je nepopisen molk in skrivnostno veselje napolnilo svetišče in se razširilo po bližnji okolici, od tod po Evropi, po svetu... Milijon in milijon vernikov je bilo v onem trenutku prostirih pred Tvojimi oltarji, in Ti si ve smehljala v materinem nasmehu. Mnogim si podelila tolažbo, mnogi so prejeli od Tebe milosti v oni blaženi uri...

Sladka mati! Kakor si takrat z veseljem sprejela zlato krono, znamenje, da si Kra-

ljica, in si se ljubeznivo ozirala na premnoge častivce, slaveče Tvoje ime, tako tudi zdaj poslušaj prošnje in ponižne glasove salezijanskih sotrudnikov, svojih častivcev. V njihovih srcih se je povečalo zaupanje do Tebe... in Ti podvoji pri vseh svojo pomoč! Daj, da ne bo nikdo zastonj klical Tvojega svetega imena, Tvoje pomoči, dokler se bodo zbirali pred Tvojimi oltarji, in se boš Ti ovenčana z zlato krono, iz veličastnega turinskega svetišča ozirala nanje.

Čudovito ozdravljenje.

ZE dva meseca je Cecilija Berlatto ležala bolna v postelji. Zdravniki niso imeli nikakega upanja, da še kdaj ozdravi. V skrajni nevarnosti pokliče ponoči ob treh mene, se spove, prejme sveto popotnico in sv. olje. Skozi pet dni bolnica ni zaužila drugega, razun malo vode. Videč, da se bliža smrt, povabi k postelji svojo družino in, obrnivši se k staršem, reče: « Oče, mati, sestre, ne jokajte vsled moje smrti; jaz grem v nebesa k Mariji, kjer bom mnogo molila za vas. » Nato je vzela v roko svetinjo Marije Pomočnice in pri pogledu na njo je vzkliknila: « Zahvalim Te, o Marija, da si me izvolila za svojo hčer! » Okolu stoječi so pretakali solze in tudi jaz sem jokal.

Ponoči se je njeno stanje tako poslabšalo, da so takoj na rano poklicali drugega duhovnika, ker mene ni bilo ravno doma. Cecilija je bila v smrtnem boju. Polagoma je še dihalala in zdelo se je, da bo vsak trenutek izdihnila dušo... Kar se zave, sklence roki, odpre oči in zakliče: « Marija Pomočnica me je ozdravila: presladko Jezusovo Srce mi je dodelilo milost. »

Vsi se začudijo: ona jim da znamenje, naj se odstranijo, in naj ostanejo le mati in sestre: « Mama — vzklikne — prinesite mojo črno obleko, da se oblečem. »

Mati se ustraši, misleč, da je hči znorela, toda ta jo zagotovi rekoč: « Mama, jaz sem popolnoma zdrava, čisto lahko diham.... »; vstane sama, se obleče, gre po stopnjicah, medtem so pa drugi začudeno klicali: « Živela Marija, živela Pomočnica kristjanov! » Popolnoma sama hodi po dvorišču in po sobah, nato se skupno z drugimi vsede k mizi, na kar se povrne v svojo sobo, kjer zaukaže, naj vsi pokleknejo. Molila je rožni venec in lavretanske litanije ter pri besedah: *Zdravje bolnikov,*

glasno vzdihnila: « Jaz sem zdrava, živela Marija! »

Vsled previdnosti so ji svetovali, naj se vrne v postelj. Vsa vas se pa veseli tako čudovitega ozdravljenja.

To se je dogodilo dne 24. februarja, dve uri potem, ko je bila bolnica v smrtnem boju.

Da je to res, potrdim in prisežem podpisani

PETER DAL MASO, kaplan.

V Pianigi (Benečansko), dne 25. febr. 1907.

Opomba uredništva: — *Vsled tako velike milosti smo se obrnili do omenjenega duhovnika, proseč ga, naj nam naznani sedanje stanje bolnice. Odgovor je bil sledeči:*

V Pianigi, 25. aprila 1907.

Rad ustrežem Vaši prošnji. Od onega dne (24. februarja) je bila gospodična Cecilija Berlatto vedno trdnega zdravja. Nikake posledice ni pustila pri njej bolezen.

Ginljiv je bil prizor dne 3. marca, ko se je ona prvič po omenjenem dogodku pokazala v cerkvi. Spremljali so jo starši, sorodniki, prijatelji in nad 2000 oseb. Bila je slovesna peta sv. maša, med katero sem govoril zbranim vernikom o zaupanju, ki ga moramo postaviti v Marijo. Celo vas je čudoviti dogodek duševno povzdignil. Bodi hvala Mariji Pomočnici!

PETER DAL MASO.

Marija je rešila edinega sina.

KURTA bolezen je spravila desetletnega sina v skrajno nevarnost. Zdravniki niso dajali nikakega upanja, da bi okreval. V veliki stiski sem se nekega večera podal na Rakovnik in v podnožju Marijinega oltarja daroval svojega sina, proseč, naj go ona ozdravi. Priporočil sem se v molitev in se z zaupanjem v nebeško pomoč vrnil domov.

Zdravniki so se odločili za operacijo, ki je srečno izpadla. Na Marijin praznik je nehal vsak strah: dečku se je nepričakovano hitro zboljšalo, in kmalu je okreval. Osebno prideva zahvalit Marijo in prosiva, da se milost objavi.

V Ljubljani, dne 20. aprila 1907.

IVAN SLANA

krojaški mojster.

Zahvala za zdravje.

VSLED obljube prišedši danes na Rakovnik, da se zahvalim Mariji Pomočnici, ki je uslišala moje prošnje in vrnila zdravje sedemletni hčerki Ivanki, prosim, da se milost objavi v « Salez. Poročilih. »

..... 28. maja 1907.

FRANJA SELIŠKAR.



Češčenje presv. Jezusovega Srca.

Zdi se, da iz tabernaklja kliče Jezus in kaže Marijo, kakor je nekoč klical na gori Kalvariji: „Glej tvoja mati, to je zadnji dar tukaj na zemlji... ljubi jo in časti, kakor sem jo jaz ljubil in častil.“ Da, če Jezus hoče, da se spominjamo njegovega trpljenja in se večkrat približamo zakramentu ljubezni, On tudi hoče, da se spominjamo njegove Matere, njenih bolečin, kajti Srce preblazene Device in njenega Sina sta tako tesno združeni v trpljenju in ljubezni, da ju ne moremo nikdar ločiti.

Češčenje presv. Jezusovega Srca med salezijanskimi sodelavci in sodelavicami v mesecu avgustu.

(Prva številka pomeni skupino, — druga opravilo, — tretja dan, kdaj naj opravijo zadostilno sv. obhajilo. — Vsakdo naj si zapomni, pod katero skupino spada!)

1. 6, 10 — 2. 4, 26 — 3. 3, 20 — 4. 9, 30 —
5 n. 1, 14 — 6. 7, 16 — 7 n. 2, 15 — 8. 5, 19 —
9. 8, 13 — 10 n. 4, 11 — 11. 1, 11 — 12. 7, 13 —
13. 3, 1 — 14. 9, 4 — 15. 6, 29 — 16 n. 2, 18 —
17 n. 8, 4 — 18 n. 4, 18 — 19. 5, 9 —
20. 2, 26 — 21. 9, 30 — 22. 5, 6 — 23. 8, 28 —
24 n. 4, 25 — 25. 1, 10 — 26. 7, 7 —
27. 3, 2 — 28. 6, 9 — 29 n. 3, 15 — 30. 9, 26 —
31. 1, 8 — 32 n. 7, 18 — 33. 5, 16 — 34 n. 2, 11 —
35 n. 4, 14 — 36. 8, 19 — 37 n. 6, 15 —
38 n. 4, 11 — 39 n. 1, 18 — 40 n. 2, 25 —
41 n. 9, 18 — 42 n. 7, 4 — 43 n. 3, 15 —
44 n. 8, 25 — 45 n. 5, 18 — 46. 3, 19 — 47. 9, 20 —
48. 7, 15 — 49. 4, 10 — 50 n. 1, 4 — 51. 5, 25 —
52. 6, 8 — 53. 8, 19.

Nove častivke in častivci.

53. 8, 19 — Pavla Copič, Terezija Hribar, Frančiška Hribar, Neža Težak, Marija Težak, Ana Kočevar, Bara Škof.

54. 2, 25 — Neža Muc, Ana Kramarič, Alojzija Derganc, Marija Završnik, Jozefa Kolar, Bara Ramuta, Marjeta Ramuta, Marija Vajda, Katarina Vajda, Marija Kostelec, Katarina Kramarič, Terezija Stanc, Bara Malovič, Katarina Malovič, Marija Švajger, Ana Kocinič, Julijana Polh, Neža Brinšek, Franja Dertanz, Veronika Stropnik, Rozalija Strahovnik, Marija Strahovnik, Marija Gruber, Jera Tašber, Katarina Zabukovnik, Helena Oštir, Jerica Krek, Ana Dolinar, Marija Dolinar, Apolonija Godec, Franja Miklavčič.

55. 7, 30 — Helena Jorh, Franja Jarh, Helena Jarh, Julijana Zupan, Nežika Vaškovič, Kata-

rina Šmon, Marija Šostar, Katarina Plečnik, Jovana Venko, Kristina Venko, Ana Cacula, Uršula Majnik, Ana Gnezda, Antonija Kosovnik, Antonija Goli, Antonija Pavšič, Marija Šinkovic, Franja Bajs, Marija Sedej, Ana Sedej, Ivana Arrigler, Franja Pikar, Fran Svetličič, Ivana Svetličič, Ivana Vončina, Terezija Podgornik, Ivana Erjavec.

56. 5, 28 — Marijana Hvala, Karolina Vončina, Ivana Tratnik, Antonija Kavčič, Ivana Kavčič, Marija Velikanje, Terezija Ničman Neža Cveblar, Jera Rečel, Jozefa Arh, Terezija Šoba, Alojzija Tomazin, Amalija Terčelj, Nežika Rupar, Franja Žitko, Marija Žitko, Jera Tominc, Marjeta Bajc, Marija Čič, Marija Grošelj, Terezija Drašček, Janez Drašček, Anton Drašček, Marijana Tomšič, Franja Tomšič, Marija Sterle, Franja Fatur, Antonija Tomšič, Marija Urbančič, Marija Tomšič, Franja Slavec.

57. 3, 18 — Julijana Nuncja, Katarina Potepan, Ivana Potepan, Katarina Potepan, Ivana Kuret, Marija Bevčič, Marija Žagar, Marija Urh, Josipina Potepan, Amalija Potepan, Ivana Urh, Marija Princ, Marija Baša, Marija Starc, Marija Princ, Ivana Kastelic, Marija Štempergar, Ivana Šircelj, Marija Dovgan, Marija Kastelic, Helena Kastelic, Katarina Bostijančič, Terezija Beniger, Terezija Valenčič, Ivana Valenčič, Franja Valenčič, Ivana Benigar, Franja Lenarčič, Jozefa Fatur, Marija Počakaj, Ivana Jenko.

58. 9, 15. — Jozefa Tomšič, Ivana Tomšič, Ivana Štempergar, Jozefa Vičič, Marija Škerl, Antonija Baša, Jedert Piran, Marija Bajc, Uršula Ratajce, Ivana Kranjc, Marija Fujan, Marija Škofic, Marij Seljak, Frančiška Seljak, Barbara Seljak, Pavla Križan, Ana gril, Marija Cepuder, Marija Šinkovič, Mar. Kveder, Marjeta Rveder, Terezija Zupanek, Marija Koklič, Frančiška Hraster, Mar. Gracelj, Mar. Pečar, Neža Avžner, Marija Novačan. Marjeta Kranjc, Ivana Zagožen.

59. 4, 11 — Marija Zagožen, Marija Plahutnik, Barbara Barbič, Ana Pečarič. Katarina Judnič, Ana Mikuž, Marija Guštin, Marija Krvešar, Ana Kuder, Ana Jamnik, Antonija Krenc, Uršula Ofentavšek, Neža Slatenšek, Eliz. Slatenšek, Mar. Gregorač, Franja Čuk, Franja Rudolf, Marija Brus, Ivana Kenda, Marija Božič, Terezija Pirc, Ivana Tušan, Marija Pelhan, Jerica Notar.

NB. Za častivce in častivke presv. Srca, ki so vpisani v salez. zavodu na Rakovniku, se bere prvi petek v mesecu sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T.

Ljubezen in zadoščenje.

« Ljubiti Boga je naša dolžnost, je isto, kakor zadostiti za razžaljenje, kakor ustreči najbolj go-

reči želji božjega Srca — je isto, kakor udeležiti se Izveličarjevega poslanstva. »

S temi mislimi poskušajmo dobro umeti, kako sladka in pomenljiva je beseda *zadoščenje*.

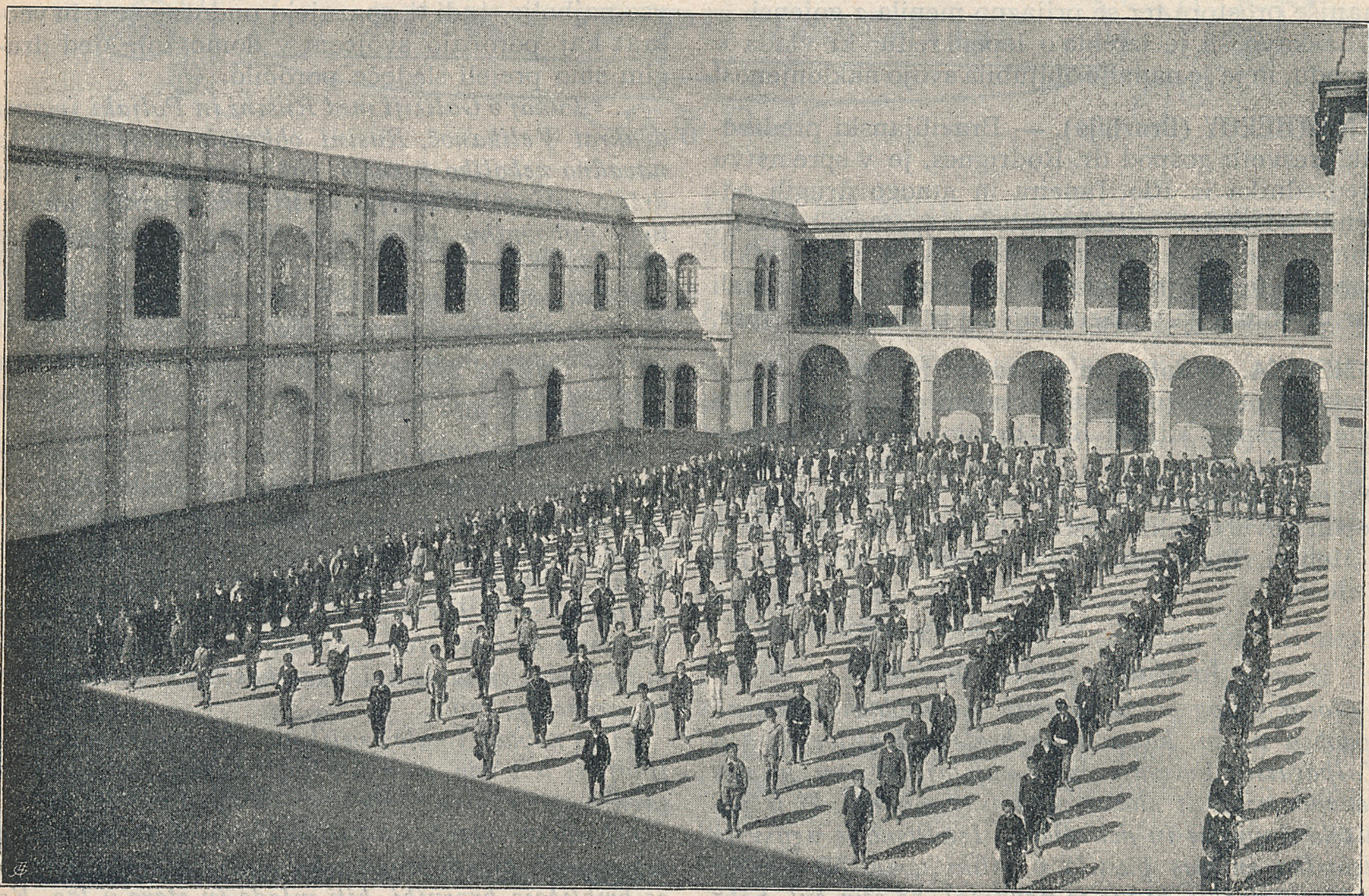
Zadoščenje je junaštvo ljubezni, je dar celega našega bitja ljubljencu, je bistvo tolažbe.

Tolažiti je lastno le plemenitim dušam, kajti v tem se hrani zaklad kreposti, popolno zatajevanje samega sebe in vse to v polajšek trpečemu.

Naše duše je Jezus odrešil z zadoščenjem.

Ker ne poslušajo božjega vabila.

Vi, o duše, ki ste združene v češčenju presladkega Srca, poslušajte nežno vabilo presv. Srca.... Ono želi, da v mlačnih srcih vzbudite ljubezen do Jezusa v Zakramentu, da se bo povsod častilo božje ime, da bodo v vseh sve-
tiščih prostrti pred sv. tabernakljem, združeni s čistimi angeli, častivci in častivke polni vere in goreče ljubezni.



Mehika - Gojenci salezijanskega zavoda.

Pred kratkim je sloveč govornik rekel poslušavcem: „Čutim v sebi nekaj neskončnega, in to me zagotavlja, da imam v sebi nekaj, kar me dela deležnega Bogu“.

Vzvišene besede, katere je narekovala ljubezen!

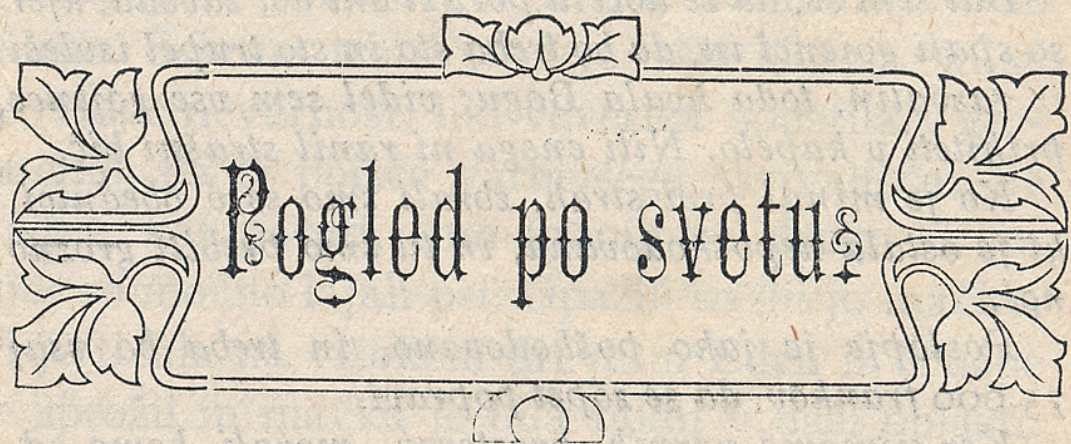
Kaka čast, da stvar postane vredna zadostiti Stvarniku; a bolj kot čast so vredni premišljevanja dragoceni učinki.

Presladki Jezus je nekega dne rekel Jederti: „Vselej kadar se ljubeča duša obrne k meni, da bi zadostila za razžaljenje, stori, da se zdržim kazni, katere imam pripravljene za svet.“

Ljubezen in zadoščenje, te sladki besedi, ki bi se morali vtisniti globoko v naše duše, podamo vsem častivcem in častivkam presv. Srca. Mnogo se jih že po njih ravna, a mnogo še ne.

In zakaj ne?

Zakaj jih je toliko zavrglo ljubezen? Zakaj ne marajo zadostiti in popraviti zaničevanja, katero prejema Ženin ljubezni? Zakaj ne prelivajo solz, da bi tolažile presladko Srce?



RIM. — **Kraljica Margareta v salezijanskem zavodu.** — Deveti april bo ostal don Boskovim sinovom v Rimu neizbrisljivo v spominu. V širni dvorani, okusno okinčani, se je z najboljšim uspehom vršila slavnost krščanske umetnosti.

Terezija Tua, prva italijanska violinistinja, je v korist salezijanskega zavoda napravila velik koncert. Sodelovala sta tudi ruska pianistinja Ivana v. Tideböhl in češki bariton Bogomir Oumiroff.

Koncertu je prisotstovala večina rimske aristokracije, med njimi kraljica Margareta, (soproga

rajnkega kralja Humberta) ki je predsedovala odboru, pri katerem so bile zastopane najbolj odlične rimske dame.

Točno ob štirih se je pripeljala kraljica v zavod. Salezijanska godba jo je pozdravila in živio-klici 400 gojencev so polnili širo dvorišče. Pri vhodu so jo pričakovali predstojnik zavoda, mestni župan, senatorji Cruciani, Ratazzi, Bono, Di Carpegna, poslanec Santini in mnogo drugih.

Kraljica si je hotela ogledati cel zavod. Obiskala je cerkev, delavnice, spalnice, šole in vse druge manjše prostore ter se prijazno menila z gojenci.

Laskavo se je izrekla o lepem redu, ki vlada v zavodu, in je še nadalje obljubila svojo naklonjenost

NICTHEROY (Brazilija). — Brazilijanski predsednik, presvetli gospod dr. Rodrigues, je v spremstvu predsednika iz Rio Janeira in mnogo drugih odličnih gospodov prišel pogledat spomenik Marije Pomočnice in vzpenjačo, ki vodi k spomeniku. Pohvalil je umetno delo ter blagovolil sprejeti mali dar, ki so mu ga podarili gojenci iz zavoda S. Rosa.

MEHIKA. — **Potres in posledice:** Še predno so časopisi prinesli prve vesti o hudem potresu, dobil je veleč. gospod Mihael Rua brzojavko, ki je naznala ogromno škodo v salezijanskem zavodu. Danes moremo podati cenjenim bravcem podrobnejših novic o veliki nesreči, ki je zadela salezijance v Mehiki. Predstojnik Alojzij Grandis nam poroča sledeče:

V Mehiki, 15. aprila 1907.

Velečastiti gospod don Rua!

Nocoj, okrog pol dvanajstih, nas je obiskal Bog na podoben način, kakor naše brate v Kaliforniji in Valparaisu. Počivali smo v najslajšem snu, ko nas nenadoma zbudi močno zemeljsko gibanje, ki je porušilo stopnjice in del zavoda. Istočasno je ugasnila elektrika in nas pustila v veliki temi. Ne morem popisati strahu, ki me je navdajal, ko sem čul, kako se podirajo oni prostori, kjer je počivalo 350 gojencev. Toda ti so takoj poskakali iz postelj in marsikdo je padel na kolena in zahvalil Boga, da je ostal še živ.

Bal sem se, da se docela poruši oni del zavoda, kjer so spali gojenci in, da bo treba sto in sto trupel izvleči iz razvalin, toda hvala Bogu: videl sem vse gojence prihiteti v kapelo. Niti enega ni ranil strašni bič.

Ko je minul prvi strah, zbrali smo se v obednici, ki je ostala nepoškodovana, in tu smo prebili grozno noč.

Poslopje je jako poškodovano, in treba bo vsaj 75.000 frankov, da se zopet popravi.

Ker nimamo varnih prostorov, morali bomo odsluviti 125 dijakov, ki so obljubljali najboljši izid. Ne morem povedati, kako nas žalosti misel, da se bomo morali ločiti od teh ljubljenih gojencev, in to po treh mesecih, odkar smo začeli šolsko leto.

Obdržali pa bomo gojence obrtnih šol, upajoč, da nam božja Previdnost v kratkem pošlje pomoč, da prenovimo zavod....

Nekaj dni pozneje poroča, da drugi salezijanski zavodi v Mehiki niso imeli posebne škode. Poroča tudi, da škode ni bilo le 75 tisoč frankov, kakor se je izrazil v prvem pismu, marveč nad 150 tisoč.

Tudi zavod salezijank je malone docela porušen. Škode imajo skoraj toliko, kakor salezijanci

Daszawa (Galicija). — Kadar Slovenec zapusti ljubo domovino in se poda v ptuje kraje, z veliko pozornostjo opazuje navade in šege, ki se razlikujejo od navad v njegovi domovini. Te ptuje navade se mu zde čudne, v časih celo zoprne. Tudi naši bratje v daljni Galiciji, kjer se pripravljajo, da se enkrat oboroženi z vedo in krepostjo vrnejo nazaj v domovino, katero ljubijo in ji žele vse najboljše, tudi ti opazujejo ondotne šege in večkrat kaj poročajo svojcem v domovini. Med drugim smo prejeli sledeče poročilo.

....« *Tukaj v Galiciji med Rusini in Poljaki imamo dvakrat Velikanoč. Rusini obhajajo svoje praznike navadno nekoliko pozneje, kakor mi, ker se še vedno držijo svojega koledarja, in njihovi prazniki nudijo tudi duhovniku latinskega obreda v marsikakem oziru dovolj posla.*

» *Kar večkrat in ne malo iznenadi tujca med Poljaki, to so njihove navade. Teh se trdno držijo in so jako ponosni nanje. Navadno najdemo pri tem ljudstvu mnogo posebnosti o priliki velikih cerkvenih praznikov.*

» *Tako smo videli o božiču, kako so ljudje kupovali raznobarvne oblate ter jih pošiljali svojim prijateljem in znancem. Tudi pri nas v zavodu je na božični dan vodja po kratkem nagovoru v obednici lomil in dal lomiti sobratom in gojencem svojo hostijo. Stvar se pa takole vrši: Ko se snideta znanca, ponudita drug drugemu hostijo. Nato obenem drug drugemu odlomita košček in dotakniviši se s koščki, si želita vesele in srečne praznike.*

» *Isto navado imajo o velikonočnih praznikih. Razlikuje se le v tem, da mesto hostije rabijo velikonočno jagnje.*

» *Nad vse vesela in priljubljena je pa navada o takozvanih zelenih praznikih — po naše binkošti. Ko se približajo prazniki, hiti mlado in staro v log. Ko tujec sreča ljudi, težko obložene z ozelenelimi vejami in spomladanskimi cveticami, misli bi, da je dan pred sv. Rešnjim Telesom. Lahko si misliš, kako smo bili Slovenci presenečeni, videč, s kako vnemo, in veljesem so kinčali Poljaki svoje hiše zunaj in znotraj. Nakrat so bila stanovanja, kuhinje, kleti, hlevi, da, celo cerkev sama, spremenjena v pravcati log. Vse je bilo zeleno. Zato pa imenujejo te praznike « Zielone Świątki ». Rad bi bil poizvedel zgodovinski izvir teh posebnih navad, pa nisem mogel vloviti drugega, kakor, da je to nekaka zahvala za došlo pomlad. Če je temu tako, tedaj imajo Poljaki vzrok kaj takega storiti, ker trda in dolga je njihova zima.*

» *Mesec majnik smo tudi tukaj obhajali z veliko slovesnostjo. Vsak dan smo imeli slovesne šmarnice. Pridigovali so novici, modroslovci in bogoslovci. Lep je venec, katerega so mladeniška in navdušena srca spletla Pomočnici kristjanov, in je gotovo nanovo zanetil plamtečo ljubezen do nebeške Matere.*

» *Nad vse lep je bil praznik Pomočnice kristjanov. Med cesto in zavodom so salezijanci že pred letom zgradili 150m², veliko jezero, v njegovi sredini so pa postavili majhen otok. Danes se pa na otoku vzdiguje tri metre visok steber, na njem pa kip Marije Po-*

močnice. Pred sv. mašo je predstojnik zavoda pri veliki udeležbi Poljakov in Rusinov blagoslovil kip, zvečer pa je bila lepa razsvetljava. Gojenci in ljudstvo so še pozno v noč prepevali pesmi nebeški Kraljici,

medtem ko so se razveseljevali nad umetnim ognjem in okusno razsvetljava. Vse kaže, da se tudi v teh mrzlih krajih mogočno in od dne bolj širi ljubezen in pobožnost do Pomočnice kristjanov ».

SLIKA IZ PATAGONIJE

Lov na pumo v Patagoniji. (*)

Lov na pumo je bolj priprost in manj nevaren, kakor lov na tigra, ker ona nikdar ne napade človeka, beži pred psom in pred vsakim *gauchom* (lovcem) na konju.

Bil smo na takem lovu, dasiravno nam ni bila sreča preveč mila. Stali smo na obrežju v zalivu *San Matias*, kamor često zahajajo pume in povzročajo mnogo škode med čredami. In res so se po vseh krajih, katere smo tedaj prehodili, kazali učinki njih plena. V prejšnjih nočeh so videli pume celo v hlevih, ki so tik hiš, in tudi mi smo še lahko opazovali sled v pesku, semintja pa kak ostanek ugrabljenih ovac. Lov je bil torej določen. Podučili so nas, kako se nam je ravnati, in popoldne smo se podali iskat divjih živali med grmovjem in prepadi. Bilo nas je šest: trije s puško, trije z *bojeadores maneadore* (kratko zanjko) in nožem. Puška je bila skoro odveč, ker lov se ni imel vršiti s puškami. Štirje psi so zasledovali zemljo, držeč se zdaj ene, zdaj druge smeri, prepodili so marsikakega gozdnega prebivavca: divjo mačko, lisico, *pichi* ali *zorilla*, ki je, bežeč pred psi, s svojim smradom okužil zrak dva, ali tri kilometre daleč.

Želja je bila velika in tovariši lovci so komaj čakali, da nam pokažejo, kako se vrši ta lov. Komaj so psi jeli lajati, smo zapodili konje v ono smer in s takim dirjanjem semintja, smo prišli do morskega prepada, pa se le nismo srečali z levom.

Tu ga dobimo — so nam zagotovili — in videli boste, kako ga je treba loviti. Dva izurjena psa so naščuvali, da sta se zagnala v prepad, ki sta, prišedši do določenega kraja, z bliskovo hi-

trostjo jela tekati sempatja in se zaganjati do 80 metrov v globočino.

Za malo minut sta začela slediti ozko stezo. Ondi je moral biti lev. Preteklo je že četrť ure in o levu ni bilo nikakega sledu; bržkone so se levi poskrili med goščavo, in zdelo se je, da sta psa kazala to, letajoč brezupno po sledovih v pesku. Nakrat čujemo iz prepada lajanje psov; enoglasno smo zaklicali: *al león!... al león!... allí está... los perros ladran... allí está... (lev... lev!... tam je... psi lajajo... tam je...)*.

Naši konji so bili v trenutku na omenjenem prostoru; trije mladeniči, oboroženi z noži in zanjkami, poskačejo na tla, da pogledajo, jim bo li mogače priti v prepad. Toda stvar je bila težavna, prepad je bil preglobok. Eden izmed njih se je res hotel podati v nevarnost, pa mu nismo pustili.

Psa sta lajala vedno močneje pri neki srednji odprtini v prepadu; lev je torej moral tičati ondí. Toda, kako ga dobiti?! Prestrašili smo psa ter poslali prvi pozdrav skritemu kosmatinu. Vse mirno. Šele na tretji strel je izšla lévinja, ki se je, videč nevarnost, liki veverica spustila v globočino, da si poišče varnejšega skrivališča. Ne vedeč, kaj početi, smo krenili na drugo stran, kjer so močno lajali psi. Opazili so divjo mačko, ki je tičala na visokem drevesu. Eden iz družbe je sprožil in mačka je bila takoj v naši oblasti. Levov ni bilo več na dan, zato smo se zadovoljili z divjo mačko ter se vrnili domov.

Ko smo se vračali, je osemnajstletni mladenič tako-le razlagal svoje lovsko življenje: « Pred solnčnim izhodom osedlam svojega najboljšega konja. Če zapazim, da manjka kaj ovac, nabrusim svoj *facon* (nož) pomažem z lojem svoj *boleadores* in pripravim *maneador*. Po zajtrku pokličem svoje tri pse ter, hajdi za ugrabljenimi ovami. Ako je lev mlad, ni daleč, in tiči med *ma-*

(*) Iz knjige „Patagonija“ spisal Lino Carbajal. Zvezek 2. str. 206-211. Puma ali ameriški lev (*Felis concolor*).

tasom, ali v kakem duplu; če je pa star, tedaj je ubežal daleč tja do morskih prepadov. Ko opazim sled, jo sledim in često psi zavohajo leva, spečega pri svojem plenu.

» Ko jih ta zagleda, popusti plen in jo urno pobriše med gostim drevjem. Psi lajajo za njim in tedaj spoznam, da so zasačili leva. Hitro zapodim konja in kmalu sva si skupaj. Puma, čuteč, da jo sledi *gaucho* na konju, začne bežati bolj previdno; ne skače več, ker se boji, da je ne bi opazil. Toda psi je ne puste in tudi jaz jo dohitim. Tedaj se ustavi, išče šume in se postavi psom v bran; pri tem skočim raz konja, našču-

nastavijo ponoči skupno s kako ovco. Toda puma ima bister vid in natančen vonj, tako, da ne pade kar slepoma v past. Ko se približa in vidi kaj pasti ali zanjki podobnega, pusti ovco in rajši lakote pogine, kakor da bi se dotaknila nastavljenega koščka. Le redkoma se ujame kaka puma in tedaj je gotovo mlada in noč mora biti jako temna. Boljšega načina ni, kakor je naš: poiskati pumo s psi, imeti pripravljen *maneador* (posebna priprava sestoječa iz pet — šest vrvi, ki imajo na koncu železne krogle; jo mečejo med noge živali, ki se zaplete in pade), da jo ujamemo, če se hoče skriti, vrhu tega *baleadores*,



Mehika - Salezijanski zavod po potresu.

vam močno pse, zavrtim svoj *boleadores* ter jo udrihnem po glavi ali po životu. Udarca ni treba ponoviti, ker zadostuje en sam. Udarec po glavi jo pusti skoraj napol mrtvo, na kar ji moje zveste živalice zasade ostre zobe v vrat. Za vsak slučaj, da sem popolnoma varen, jo še enkrat sunem v srce in s tem je vse končano. Lev je usmrčen in za pol ure se vračam domu z levovo kožo.

»Kakor vidite, ni posebne težave in ni treba prevelike prebrisanosti: zadostujeta dva dobra psa, *boleadores* in lahko usmrtite celo družino levov. Če je lev mlad, ga moji psi umore kot navadno kokoš: svoje zobe zasadijo v grlo divje živali, ki zgubi moč in se vda. — Tako hodimo na lov mi, medtem ko se tujci oborože s puškami, kakor bi imeli usmrtiti res pravo zver ».

Vprašali smo ga, mar ne poznajo nobenega drugega načina in nam je odgovoril, da se nekateri poslužujejo velike zobčaste pasti, katero

da ji razčesnemo glavo in dober nož, da jo izkoplamo. To zadostuje vsakemu pogumnemu mladenciču.

— « In ne odskoči » — smo nadalje vprašali — « kadar je vsled napada razsrjena? »

— « Kaj bo skakala, če se od strahu vsa trese, videč nas z *baleadorosom* v roki. Nekatere se jeze nad drogom, s katerim jih ščuvamo, grizejo ga, toda več si ne upajo ».

— « So li velike in zelo močne tukajšnje pume? »

— « Največje so dva metra dolge, visoke pa, kot velik pes; take usmrte tudi konja in odneso ovco, kot miško. Sploh so pa bojazljive in si ne upajo napasti človeka ».

Tak je lov na pumo v Patagoniji. — Iz tega razvidimo, kaka je divja hrabrost *gaucha*, ki smatra lov na pumo, kot lov na navadno mačko.



ŽIVLJENJE SAVIA DOMINIKA,

salezijanskega gojenca v Turinu.

XXI. Kako je Dominik mislil na smrt in kako se je za smrt pripravljaj.

Edor je bral, kar sem doslej napisal o mladeniču Dominiku Saviu, bo lahko uvidel, da je bilo njegovo življenje le priprava na smrt. „Družbo čistega spočetja“ je smatral kot najpripravnejše sredstvo, da si zagotovi o smrtni uri Marijino pomoč. Ne vem, mu je li Bog razodel dan in okoliščine njegove smrti, ali si jo je le on domišljaj. Gotovo je, da je mnogo preje govoril tako jasno o svoji smrti, da ne bi mogel nihče bolj jasno govoriti po njegovi smrti.

Ker je bil slabotnega zdravja, so mu učitelji svetovali, da naj se ne trudi preveč z učenjem; vseeno so mu pešale moči dan za dnem. In tudi sam se je tega zavedal, ker je večkrat ponavljal: „Treba je, da hitim: drugače me bo noč došla na poti.“ S tem je hotel reči, da mu je ostajalo le malo časa, da dela za svoje zveličanje, ker smrt mu ni bila daleč.

Je v navadi, da naši gojenci vsak mesec opravijo vajo srečne smrti. Ta vaja obstoji v tem, da opravijo spoved in sv. obhajilo, kot bi morali resnično umreti. Papež Pij IX. je dovolil razne odpustke za to pobožno vajo. To vajo je Dominik opravljal z največjo zbranostjo, tako, da ni bilo mogoče zahtevati kaj več od njega. K zaključku se pridene še *Očenaš* in *Češčenamarija* za onega, ki bo prvi umrl. Nekoč je Dominik rekel: „Mesto da bi rekli: za onega, ki bo prvi umrl, recite tako-le: „*Očenaš* in *Češčenamarijo* za Dominika Savia, ki bo med nami prvi umrl.“ To je potem čestokrat ponavljal.

Proti koncu meseca aprila leta 1856. se je predstavil gospodu vodji ter ga vprašal, kaj mu je storiti, da bo sveto obhajal Marijin mesec.

— Spolnuij natančno svoje dolžnosti, govori vsak dan o Mariji in obnašaj se tako, da boš mogel skozi cel mesec vsak dan prejeti Jezusa v svoje srce.

— To bom do pičice spolnil; kakšno milost pa naj izprosim od Marije?

— Prosi Marijo, da naj ti izprosi zdravje in milost, da postaneš svet.

— Da mi pomaga k svetosti, da me pripravi na dobro smrt in me brani v zadnjih trenutkih, to bodo moje prošnje.

Res je bilo videti, kako je Dominik v tem mesecu

napredoval v svetosti. Vse je delal na čast Mariji; o prostem času je imel vedno pripravljen zgled, da ga je pripovedoval, zdaj tem, zdaj drugim svojim tovarišem.

Eden njegovih tovarišev mu je nekega dne rekel: „Ako boš vse storil to leto, kaj boš pa počel prihodnje leto?“ — „To prepusti meni“ — mu je odgovoril Dominik — „to leto hočem storiti, kolikor morem, prihodnje leto pa, ako bom še živ, ti bom že povedal, kaj imam še storiti.“

Ker je njegovo zdravje od dne do dne bolj hiral, so se nekateri turinski zdravniki zbrali k posvetovanju. Vsi so občudovali Dominikovo veselost, bistrost njegova duha in modre odgovore. Zdravnik Frančišek Vallauri, ki je bil pri posvetovanju, je začuden rekel: „Kako dragocen biser je ta mladenič!“

— Kaj je vzrok njegove bolezni?

— Šibko telo, vedna napetost duha, preveliko vznemirjanje mu polagoma jemljejo zdravje.

— Kako sredstvo mu more koristiti?

— Ako ga hočemo ozdraviti, je najbolje da ga pustimo iti v nebesa, po katerih toli hrepeni. — Če mu pa hočemo podaljšati življenje, popusti naj za nekaj časa učenje in naj se rajši peča s kakim telesnim njemu primernim delom.

XXII. Dominikova skrb za bolnike — Zapusti oratorij.

Oči niso Dominiku tako pešale, da bi moral ostati vedno v postelji, zato je še večkrat šel v šolo, sicer je pa doma opravljal kako lahko delo. Najraje je pa stregel bolnim tovarišem.

Rekel je, da nima pred Bogom nikakega zaslužnja za to delo, ker ga je opravljal s prevelikim dopadenjem; celo kratkočasil se je ž njim.

Medtem, ko je stregel bolnikom, ni pozabil, da je treba najpreje skrbeti za dušno ozdravljenje, zato je skrbel, da je o priliki nagovoril bolnike-tovariše in se ž njimi razgovarjal o duhovnih rečeh.

Nekoč se je njegov tovariš zoperstavljal vzeti zdravilo, ker je bilo pregrenko. „Priatelj“ — mu reče Dominik — „to moraš storiti, da s tem skažeš Bogu pokorščino, ki je določil, da se poslužujemo navad-

nih zdravil, kadar so nam potrebna, da zadobimo zgubljeno zdravje. Čimbolj zoprno se ti zdi zdravilo, tem večje zasluženje imaš lahko pred Bogom. Sicer pa ni tvoja pijača tako grenka, kakor je bil žolč, katerega so dali piti našemu Zveličarju!"

Akoravno je bilo Dominikovo zdravje zelo slabo, vendar se mu je zdelo pretežko, da bi moral zapustiti zavod in tako pretrgati učenje. Poslal sem ga domov za nekaj časa, toda čez nekaj dni se je povrnil v zavod. Povedati moram, da je bilo tudi meni hudo: najraje bi ga obdržal pri sebi, ker ljubil sem ga, kot more le oče ljubiti svojega sina. Ker pa so zdravniki tako svetovali, ga nisem hotel zadržati v zavodu, tem bolj, ker se ga je lotil hud kašelj.

Naznanil sem očetu, da bo 7. marca (l. 1857.) prišel Dominik domov.

Dominik se je vdal, ker hotel je spolniti le voljo božjo. „Čemu pa greš tako nerad domu, saj boš vendar pri starših, ki te tako ljubijo!" ga je vprašal nekdo izmed tovarišev.

— Želim končati svoje dneve v zavodu — odgovori Dominik.

— Sedaj pojdeš domov in ko se pozdraviš, se zopet vrneš.

— To pa ne; jaz grem, pa me ne bo več nazaj.

Zvečer predno je odšel, se je vedno sukal krog mene; vedno je imel kaj vprašati. Med drugim je tudi vprašal: «Kaj naj stori bolnik, da bo imel zasluženje pred Bogom?»

— Daruje naj večkrat Bogu, kar trpi.

— Kaj drugega more še storiti?

— Daruje naj svoje življenje Bogu.

— Smem upati, da so mi bili odpuščeni moji grehi?

— Zagotovim ti v imenu božjem, da so ti vsi grehi odpuščeni.

— Se smem zanesti, da bom zveličan?

— Po božji milosti, katere ti ne manjka, se zamoreš zveličati.

— Kaj naj storim, če me bo hudobni duh skušal?

— Odgovori mu, da si prodal svojo dušo Jezusu, ki jo je odkupil s svojo krvjo. Ako te hudobni duh še nadalje nadleguje, ga vprašaj, kaj je on storil za tvojo dušo. Jezus pa je prelil vso svojo kri, da bi jo rešil pekla.

— Ali bom videl iz nebes svoje tovariše v zavodu, svoje starše?

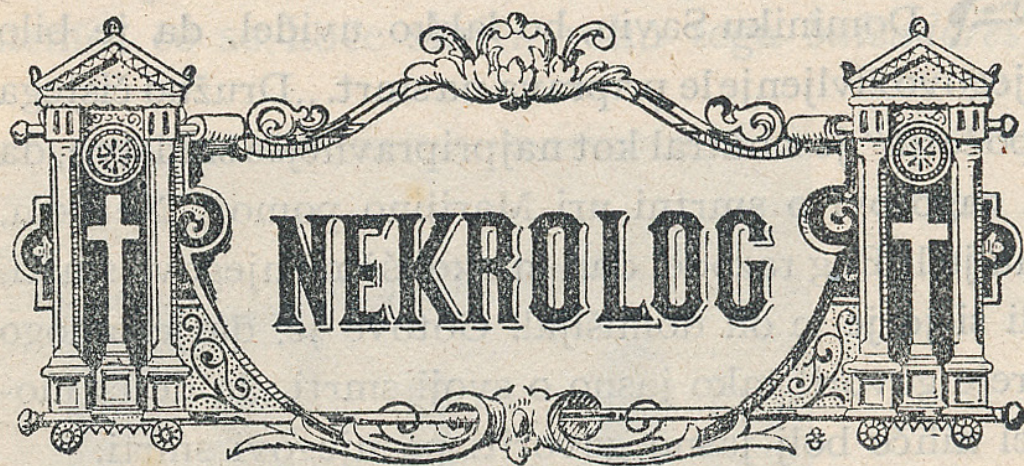
— Vse boš videl, kar se godi v zavodu, videl boš svoje starše in mnogo drugih lepih stvari.

— Ali jih bom lahko obiskal?

— Lahko, ako bo to v čast božjo.

To in še mnogo drugega je hotel zvedeti. Zdelo se je, kot da je stal z eno nogo v nebesih in se hotel natanko prepričati, kaj bo tam, predno je imel vstopiti.

(Konec).



UMRLI SOTRUDNIKI.



G. Jernej Bernard, kaplan — Trebnje, *Kranjsko*.

G. Anton Jazbec, župnik — Slovenji Gradec, *Štajersko*.

G. Vinko Zamlič, dekan — Voloska, *Istra*.

G. Franc Cernovšek, župnik — Cirkovec, *Štajersko*.

G. Anton Sfiligoj, vikar — Kostanjevica, *Goriško*.

G. Franc Barlič, posestnik — Moravče, *Kranjsko*.

G. Anton Hajšek, kan. in dekan — Slov. Bistrica, *Štajersko*.

G. Ignacij Koren — Ubeljsko, *Kranjsko*.

Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti.

N. v. m. p.

Z dovoljenjem Nj. Emin. kardinala nadškofa turinskega

Tiska „Salezijanska tiskarna B. S." Via Cottolengo 32, Turin (Italija)

Odgovorni urednik za Italijo: Jožef Gambino.

Upravništvo: „Collegium Salesianum" — Rakovnik pri Ljubljani.

Odgovorni urednik za Avstrijo in Ogrsko; Josip Valjavec.